

Przedmiot:

Projektowanie start-upów

- zasady współpracy

Program (1)

1.PRZEDSIĘBIORCA I JEGO ROLA WE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARCE

2.ANALIZA RYNKU

3.GRUPY DOCELOWE - KLIENCI INDYWIDUALNI I BIZNESOWI

4.POLITYKA PRODUKTOWA / USŁUGOWA

5.POLITYKA CENOWA

6.ORGANIZACJA I SYSTEM DYSTRYBUCJI

Program (2)

7-8.SYSTEM KOMUNIKACJI Z KLIENTAMI

9.FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI

10.INTERNACJONALIZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

11.SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU (CSR)

12.TEST ZALICZENIOWY

13-14.BIZNES PLAN

Literatura

1. *Start i rozwój przedsiębiorstw. Jak rozpocząć własną działalność gospodarczą i osiągnąć sukces?* Red. M. Szczepaniec, P. Kulawczuk, M. Sierpińska, 2023.

<https://wydawnictwo.ug.edu.pl/produkt/start-i-rozwoj-przedsiębiorstw-jak-rozpozacz-wlasna-dzialalnosc-gospodarcza-i-osiagnac-sukces/>

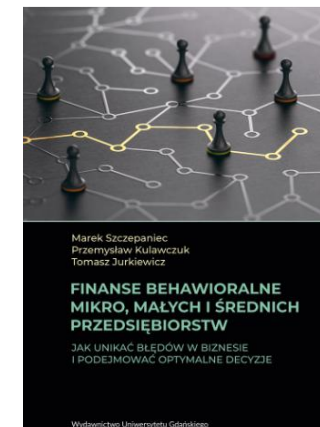
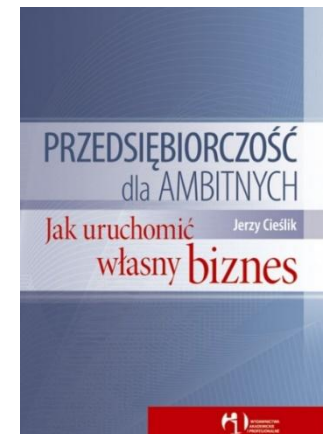
2. J. Cieślik, *Przedsiębiorczość dla ambitnych. Jak uruchomić własny biznes.* Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010.

<http://nowybiznes.edu.pl/s/p/artykuly/85/85/PdA%202010.pdf>

3. M. Szczepaniec, P. Kulawczuk, T. Jurkiewicz, *Finanse behawioralne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Jak unikać błędów w biznesie i podejmować optymalne decyzje.* Wyd. UG, Gdańsk 2021.

<https://wydawnictwo.ug.edu.pl/produkt/finanse-behawioralne-mikro-malych-i-srednich-przedsiębiorstw-jak-unikac-bledow-w-biznesie-i-podejmowac-optymalne-decyzje/>

4. Materiały wykładowe.

Materiały do pobrania – slajdy z wykładów

Strefa edukacyjna

Przydatne linki

GUS

NBP

OECD

EUROSTAT

Warunki zaliczenia

1. Test zaliczeniowy 25 - 30 pytań [50 pkt.]
2. Biznes plan start-upu /pro forma/ [50 pkt.]

Biznes plan (praca grupowa: 4-5 osób) pt.

Biznes plan start-upu X

Elementy składowe:

- 1.nazwa podmiotu,
- 2.przedmiot działalności,
- 3.forma prawna,
- 4.model biznesowy,
- 5.organizacja,
- 6.charakterystyka rynku (klienci, konkurencja, ceny),
- 7.grupy docelowe,
- 8.polityka produktowa / usługowa,
- 9.polityka cenowa,
- 10.system dystrybucji,
- 11.system komunikacji,
- 12.plan rzeczowo-finansowy.

Objętość: minimum 15 slajdów

Oceny

Liczba punktów	Ocena
91 – 100	5,0
81 – 90	4,5
71 – 80	4,0
61 – 70	3,5
51 – 60	3,0

Wykład:

**Przedsiębiorca i jego rola
we współczesnej gospodarce**

Przedsiębiorca

- Każdy, kto otrzymuje **niepewny przychód**, jest **skłonny do ryzyka**, może być utożsamiany z przedsiębiorcą [Richard Cantillon].
- Przedsiębiorca - **tworzy przedsiębiorstwo** lub obejmuje nad nim kontrolę, **dostrzega** sprzyjające interesom **okazje** i wykorzystuje je [Jean Say].
- Przedsiębiorca - osoba, która wciąż dokonuje nowych kombinacji środków produkcji w celu stworzenia **innowacji** [Joseph Schumpeter].

Przedsiębiorca wg polskiego prawa

Art. 4. 1. **Przedsiębiorcą** jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, **wykonująca działalność gospodarczą**.

2. Przedsiębiorcami są także **wspólnicy spółki cywilnej** w zakresie wykonywanej przez nich **działalności gospodarczej**.

Art. 3. **Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły**.

USTAWA z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców.

Start-up - definicja

Start-up - przedsiębiorstwo w początkowej fazie rozwoju, gdzie przedsiębiorca pozyskuje finansowanie na realizację swojego **pomysłu**, zakłada pierwsze **podstawowe struktury** i **inicjuje działalność operacyjną**.

Business Dictionary, 2015

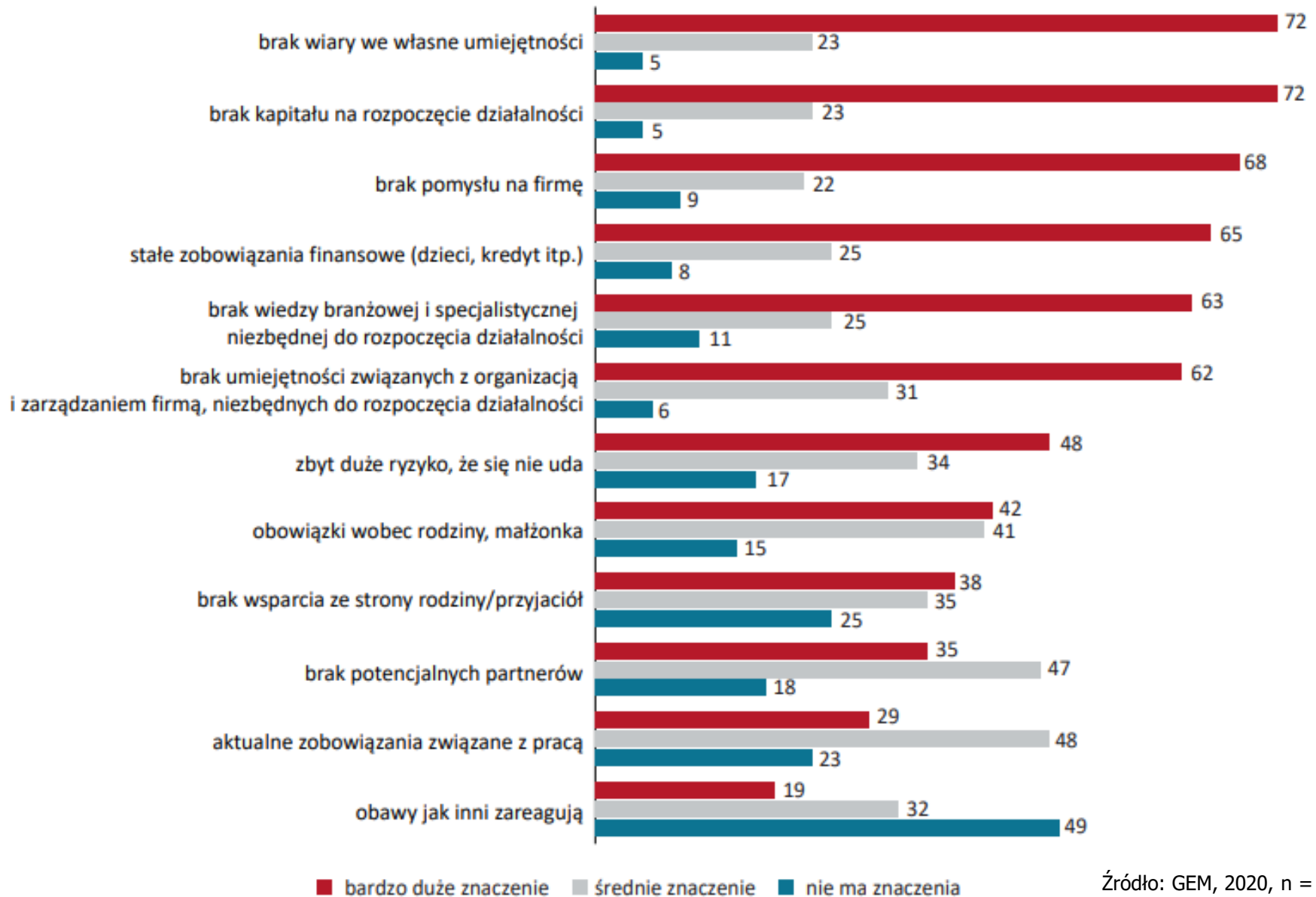
Start-up - każda organizacja, która została utworzona w celu opracowania **nowego produktu lub usługi**, działająca w warunkach **skrajnej niepewności**.

E. Ries, 2011

Start-up - to przedsiębiorstwo pracujące nad rozwiązaniem problemu, które nie jest oczywiste, a **sukces tego przedsięwzięcia nie jest gwarantowany**.

Robehmed, 2013

Czynniki, które mogą powstrzymać przed założeniem firmy typu start-up (% wskazań właścicieli młodych firm)

Źródło: GEM, 2020, n = 248.

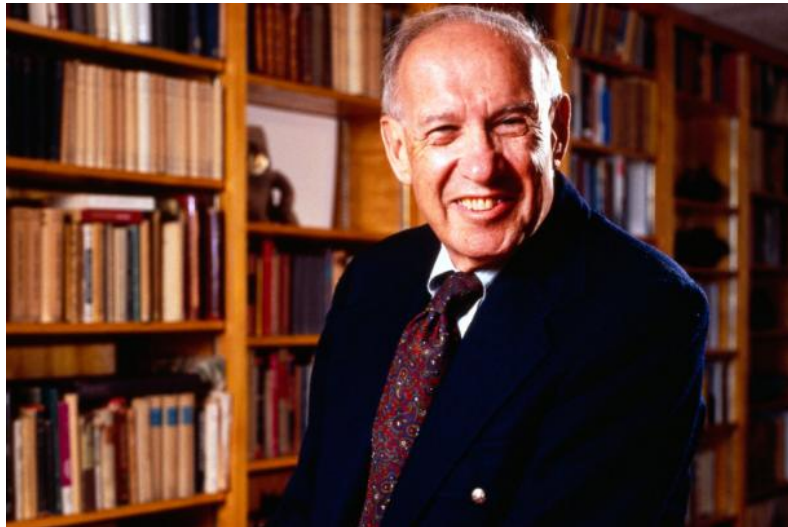
Czy przedsiębiorczość można się nauczyć?

Zgodność z opinią	Studenci bez intencji przedsiębiorczych	Studenci wykazujący intencje przedsiębiorcze
Zdecydowanie tak	25%	21%
Raczej tak	46%	60%
Ani tak, ani nie	20%	13%
Raczej nie	7%	7%
Zdecydowanie nie	2%	0%
RAZEM	100%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=356).

Każdy, kto jest w stanie sprostać wymogom podejmowania ryzykownych decyzji, może nauczyć się przedsiębiorczego działania i tym samym zostać przedsiębiorcą.

[Peter Drucker].

Intencje przedsiębiorcze studentów Kierunku Ekonomia WE UG

Wyszczególnienie		Kobieta	Mężczyzna	Razem
Nie planuję prowadzenia działalności	liczba	165	85	250
	udział (w %)	77,8%	62,0%	71,6%
Zamierzam prowadzić działalność	liczba	47	52	99
	udział (w %)	22,2%	38,0%	28,4%
Razem	liczba	212	137	349
	udział (w %)	100,0	100,0	100,0%

Źródło: UG 2021.

Tabela Odsetek absolwentów Kierunku Ekonomia Uniwersytetu Gdańskiego, którzy doświadczyli samozatrudnienia 5 lat od ukończenia studiów stacjonarnych

Rok ukończenia studiów	I stopień EI=31,9%		II stopień EI=24,4%	
	N	%	N	%
2015	208	6,7	184	9,8
2016	240	9,6	157	10,8
2017	226	9,7	134	14,2
2018	221	10,4	140	11,4
2019	194	9,3	138	8,0
Ogółem	1089	M=9,1	753	M=10,8

Źródło: Ośrodek Przetwarzania Informacji - Państwowy Instytut Badawczy (2025), ELA.

Procent absolwentów Kierunku Chemia, którzy mieli doświadczenie samozatrudnienia 5 lat po ukończeniu studiów: **5,6%** (Źródło: ELA 10, Absolwenci 2019 (N=90)).

Predyktory intencji przedsiębiorczych

Predyktor	Nie planuję (n=250)	Planuję (n=99)	t	p	d Cohena	OR
	Mean	Mean				
Widzę dla siebie możliwości podjęcia działalności gospodarczej (mam pomysł/y na własny biznes)	3,2	4,2	-10,309	<0,001	-1,072	3,5
Prowadzenie własnej działalności gospodarczej może dawać dużą satysfakcję	4,4	4,8	-6,792	<0,001	-0,981	3,8
Jestem w stanie zaakceptować ryzyko związane z działalnością gospodarczą	3,4	4,3	-10,053	<0,001	-0,978	3,8
Mam cechy osobowości, które sprzyjają podjęciu działalności gospodarczej	3,3	4,0	-6,781	<0,001	-0,713	2,3
Przeciętny przedsiębiorca zapewnia swojej rodzinie lepszy standard życia	3,7	4,0	-2,942	0,004	-0,325	1,5
W czasie realizacji projektów grupowych przyjmuję najczęściej pozycję lidera	3,2	3,5	-2,028	0,043	-0,241	1,3
Nie zamierzam podejmować działalności gospodarczej, bo za bardzo obawiam się niepowodzenia	2,7	1,6	10,343	<0,001	1,022	0,3
Prowadzenie własnej firmy jest związane z dużym stresem	4,4	4,0	3,437	0,001	0,402	0,5
Prowadzenie własnej firmy odbywa się kosztem życia rodzinnego	3,7	3,4	2,204	0,028	0,262	0,8
Przedsiębiorcą trzeba się urodzić (przedsiębiorczość to cecha wrodzona)	2,7	2,4	2,33	<0,001	0,259	0,8

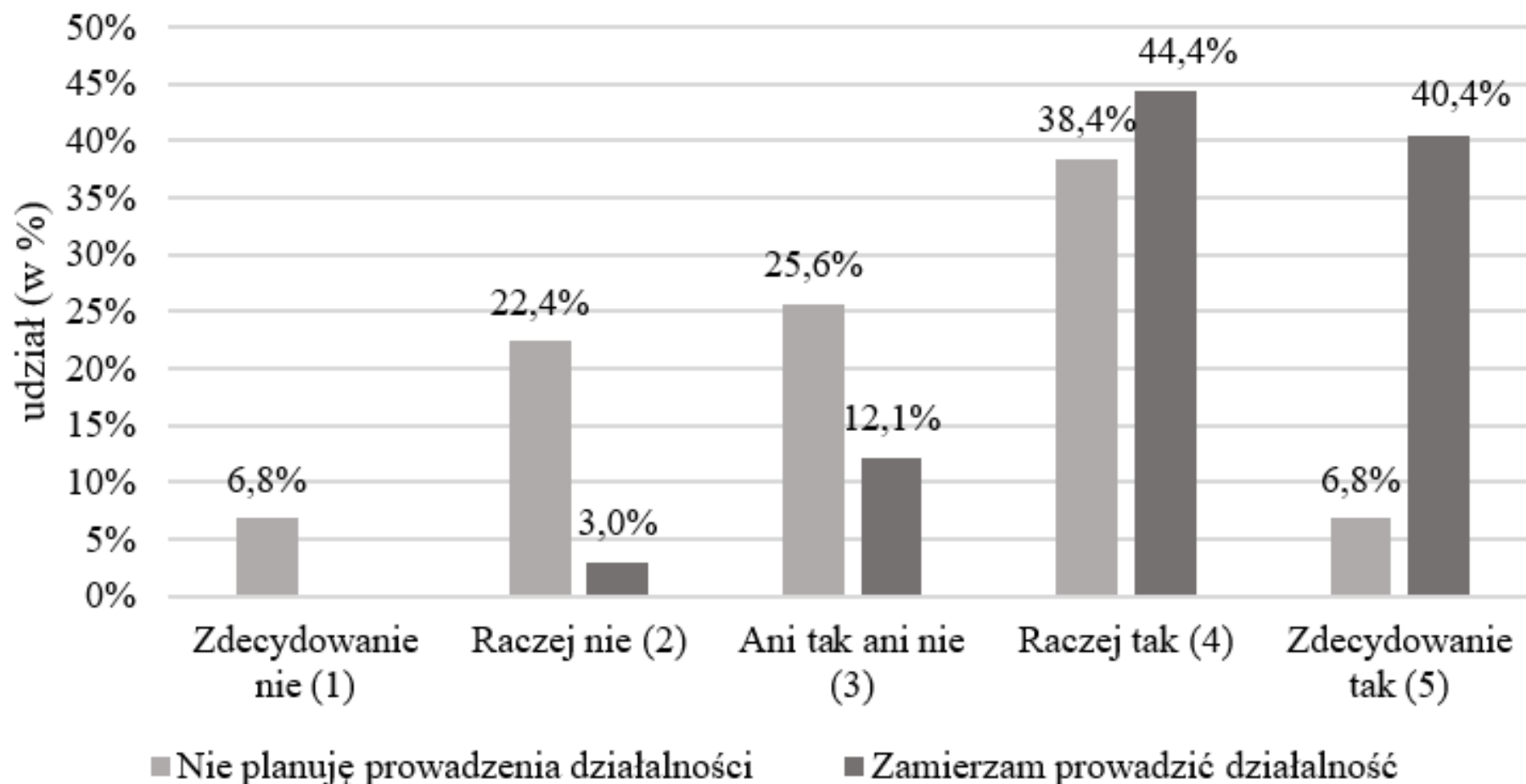
t - Stosunek różnicy między grupami do ich wewnętrznej zmienności

p - Prawdopodobieństwo błędu (że wynik jest losowy)

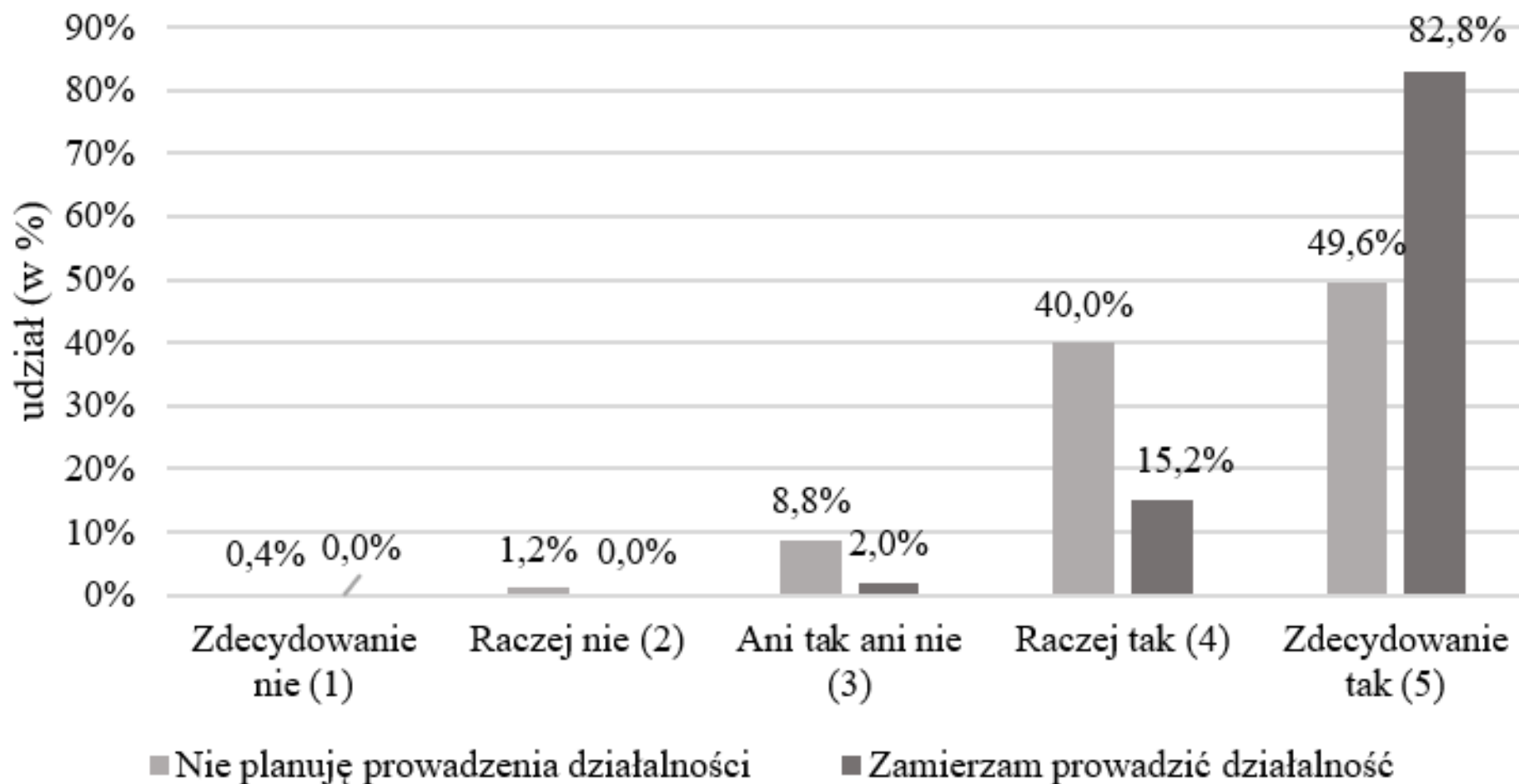
d Cohena - Standaryzowaną wielkość efektu (różnicy między grupami)

OR (Odds Ratio) - Iloraz szans; wskazuje, ile razy większe są szanse wystąpienia zdarzenia w jednej grupie w porównaniu z inną.

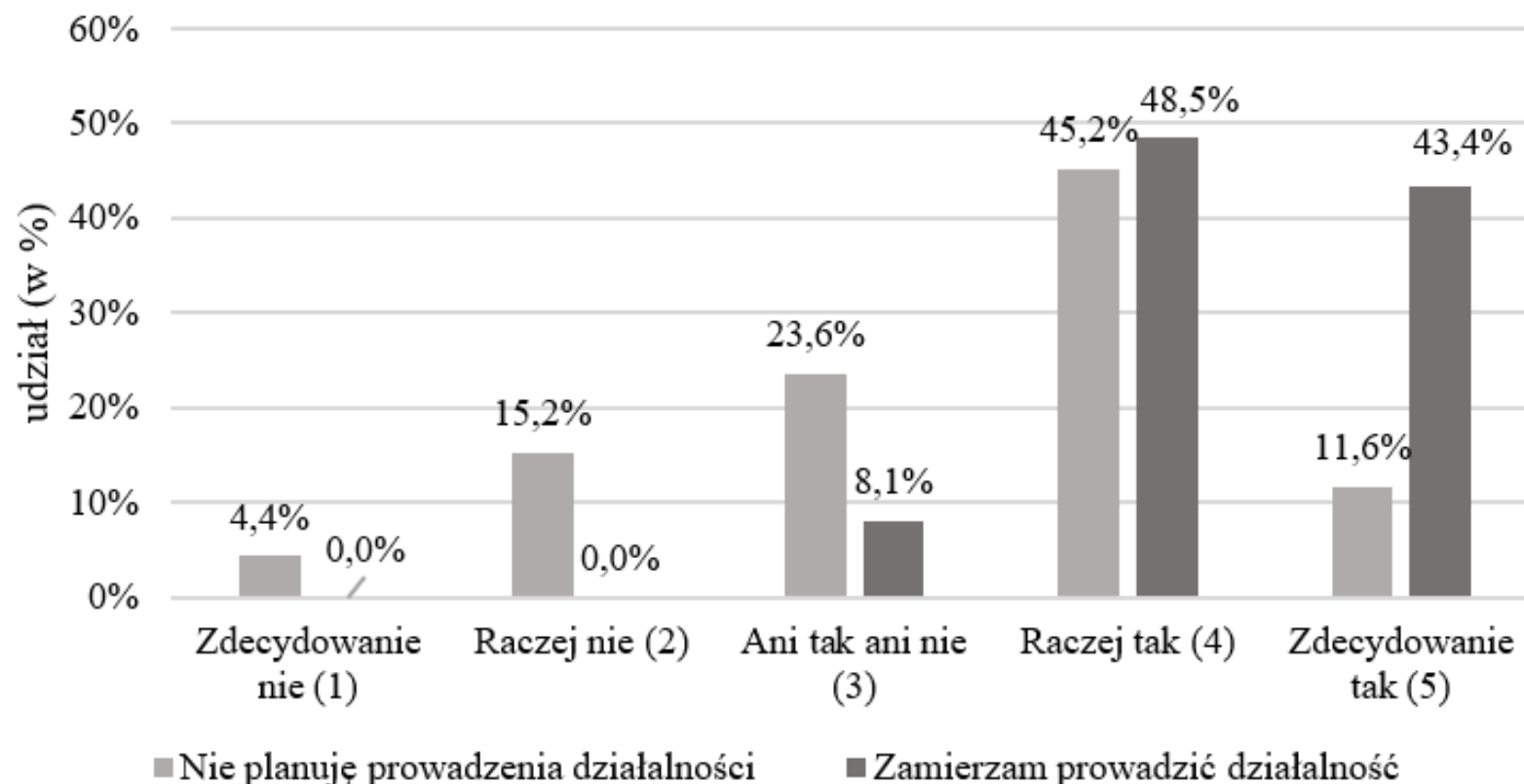
Rozkład odpowiedzi odnośnie opinii: „*widzę dla siebie możliwości podjęcia działalności gospodarczej, mam pomysły na biznes*” a intencje przedsiębiorcze

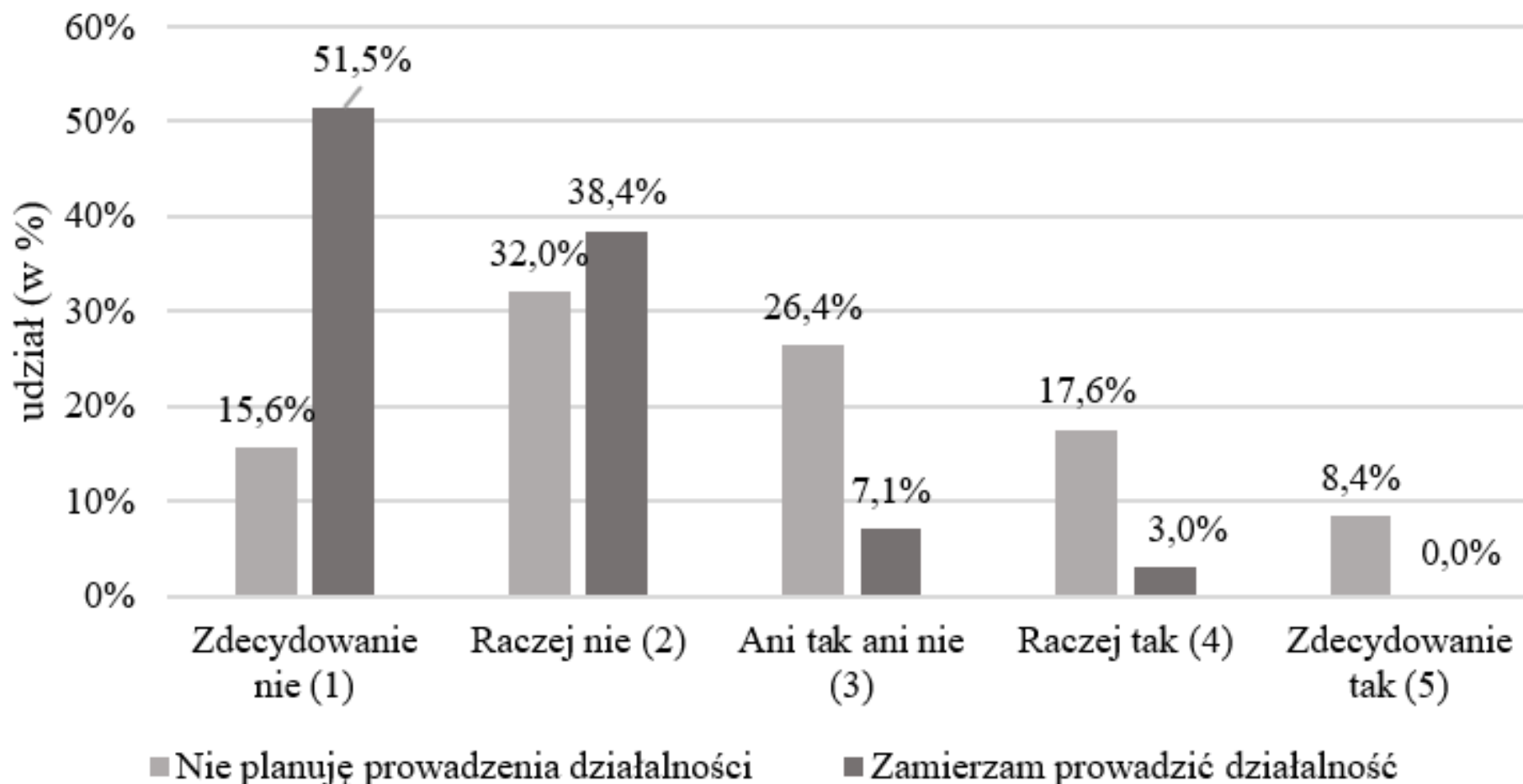
Rozkład odpowiedzi odnośnie opinii: „*prowadzenie własnej działalności gospodarczej może dawać dużą satysfakcję*” a intencje przedsiębiorcze

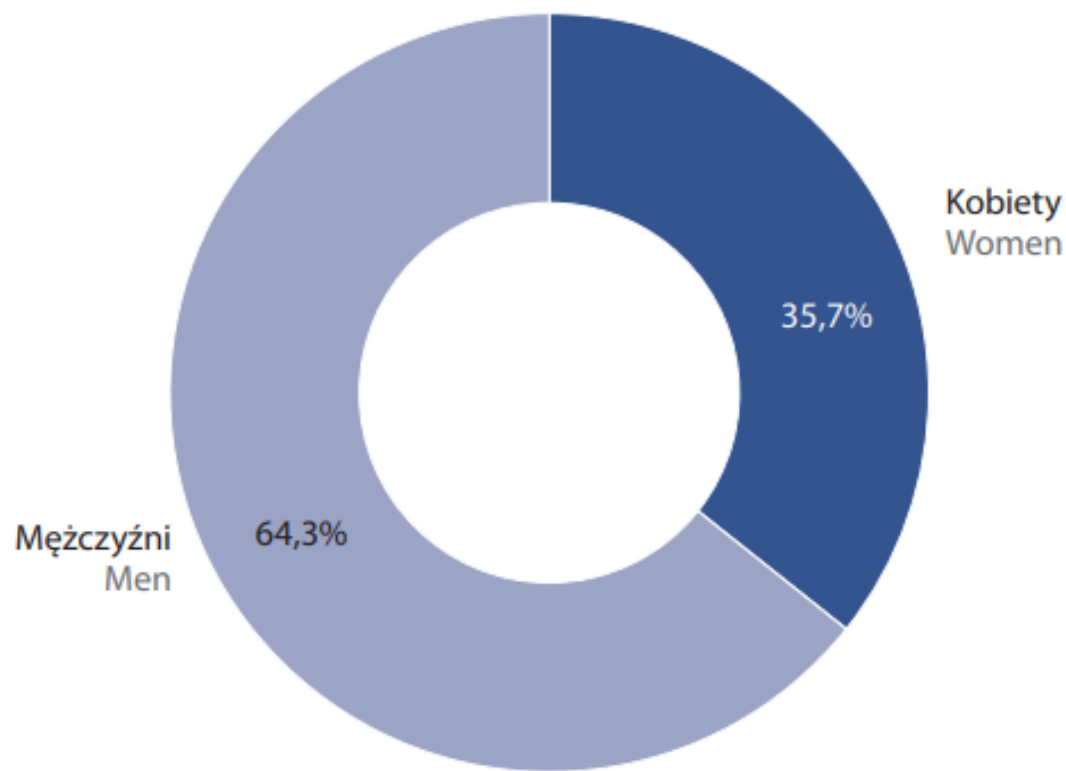
Rozkład odpowiedzi odnośnie opinii: „*jestem w stanie zaakceptować ryzyko związane z działalnością gospodarczą*” a intencje przedsiębiorcze

Rozkład odpowiedzi odnośnie opinii: „*nie zamierzam podejmować działalności gospodarczej, bo za bardzo obawiam się niepowodzenia*” a intencje przedsiębiorcze

Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2022 roku i aktywnych do 2024 roku

Źródło: GUS (2025), Przedsiębiorstwa niefinansowe powstałe w latach 2019–2023.

Postawy przedsiębiorcze wśród kobiet i mężczyzn w Polsce w 2023 r.

(% dorosłych wśród kobiet/mężczyzn)

Olga Malinkiewicz (Saule Technologies)
- ogniwa perowskitowe

Źródło: PARP (2024), Raport z badania Global Entrepreneurship Monitor Polska 2023.

Intencje przedsiębiorcze kobiet i mężczyzn, 2016

■ Intencje przedsiębiorcze wśród kobiet (% kobiet, które chcą założyć firmę w ciągu 3 lat)

■ Intencje przedsiębiorcze wśród mężczyzn (% mężczyzn, którzy chcą założyć firmę w ciągu 3 lat)

Płeć a zachowania gospodarcze

Zachowania gospodarcze	Płeć		χ^2	V	p
	Mężczyzna	Kobieta			
Inwestycje w ostatnim roku	43,0%	39,8%	1,5	0,03	0,219
Plany inwestycyjne	35,9%	30,0%	5,6	0,06	0,018
Wprowadzanie innowacji	26,4%	17,1%	18,2	0,11	0,000
Korzystanie z kredytów	28,1%	22,2%	6,7	0,07	0,009
Korzystanie z lokat	19,6%	21,8%	1,1	0,03	0,295
Eksport / import	10,5%	5,4%	12,4	0,09	0,000

Mężczyźni częściej deklarowali wysoką skłonność do ryzyka w sprawach biznesowych (M: 23,7% i K: 16,5%), a rzadziej niską skłonność do ryzyka (M: 26,8% i K: 34,2%).

Płeć a wyniki finansowe

Wyniki finansowe	Płeć		χ^2	V	p
	Mężczyzna	Kobieta			
Wzrost obrotów	19,3%	13,8%	12,4	0,09	0,002
Spadek obrotów	21,7%	18,6%			
Wzrost zysków	19,3%	11,9%	14,7	0,10	0,001
Spadek zysków	23,2%	23,7%			
Problemy z płynnością	34,9%	29,6%	4,6	0,06	0,031

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1100).

Struktura branżowa przedsiębiorstw wg płci właściciela

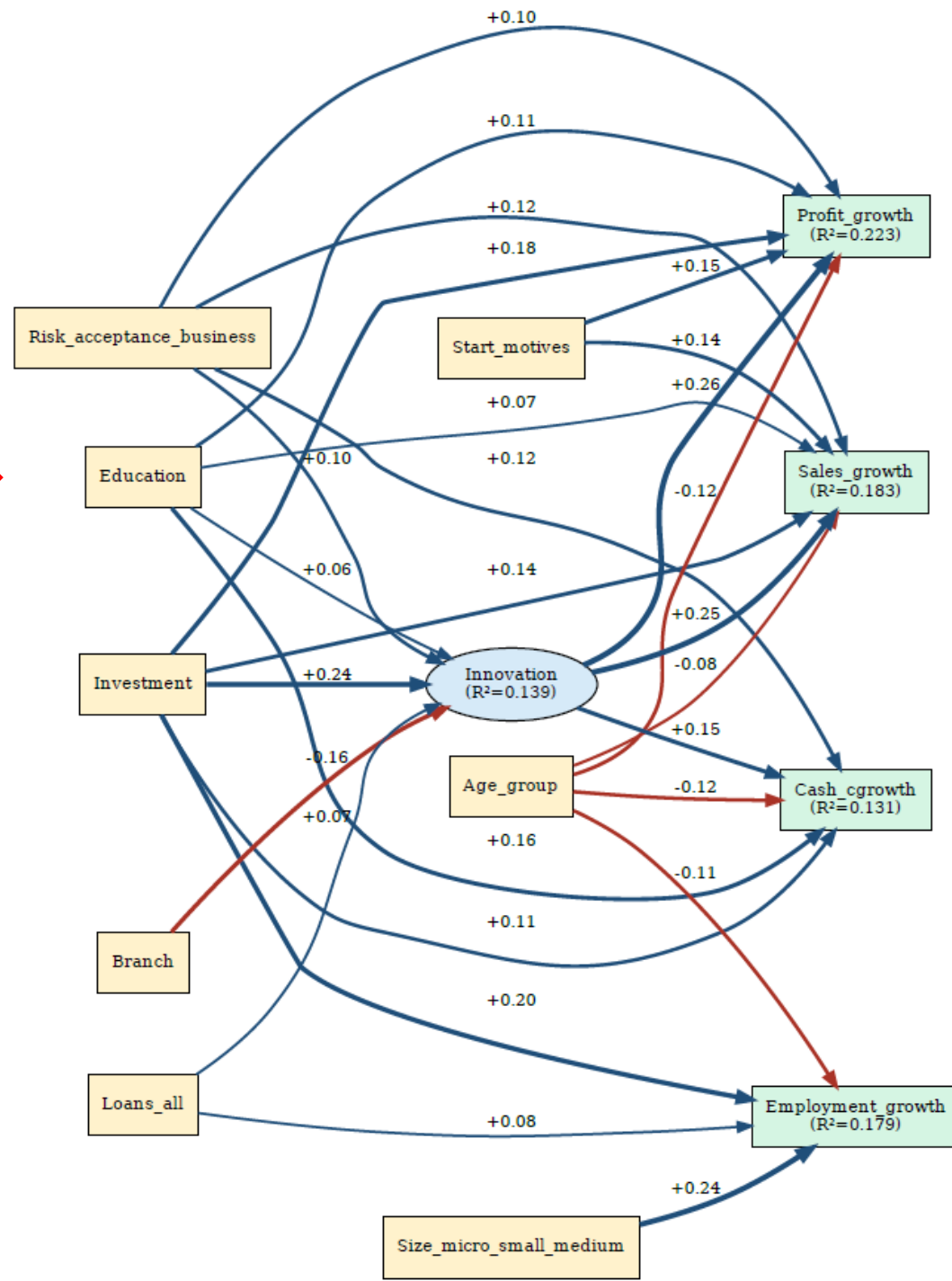
Branża	Płeć	
	Mężczyzna	Kobieta
produkcja (sekcja D)	22,3%	12,9%
budownictwo (sekcja F)	16,1%	2,3%
handel (sekcja G)	25,0%	28,1%
hotele/restauracje (sekcja H)	2,5%	5,0%
transport (sekcja I)	6,7%	2,3%
pośrednictwo finansowe (sekcja J)	1,9%	3,0%
obsługa nieruchomości (sekcja K)	10,7%	13,4%
edukacja (sekcja M)	5,4%	17,6%
ochrona zdrowia i opieka społeczna (sekcja N)	1,9%	7,7%
pozostałe (sekcja O)	7,6%	8,0%
RAZEM	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1469).

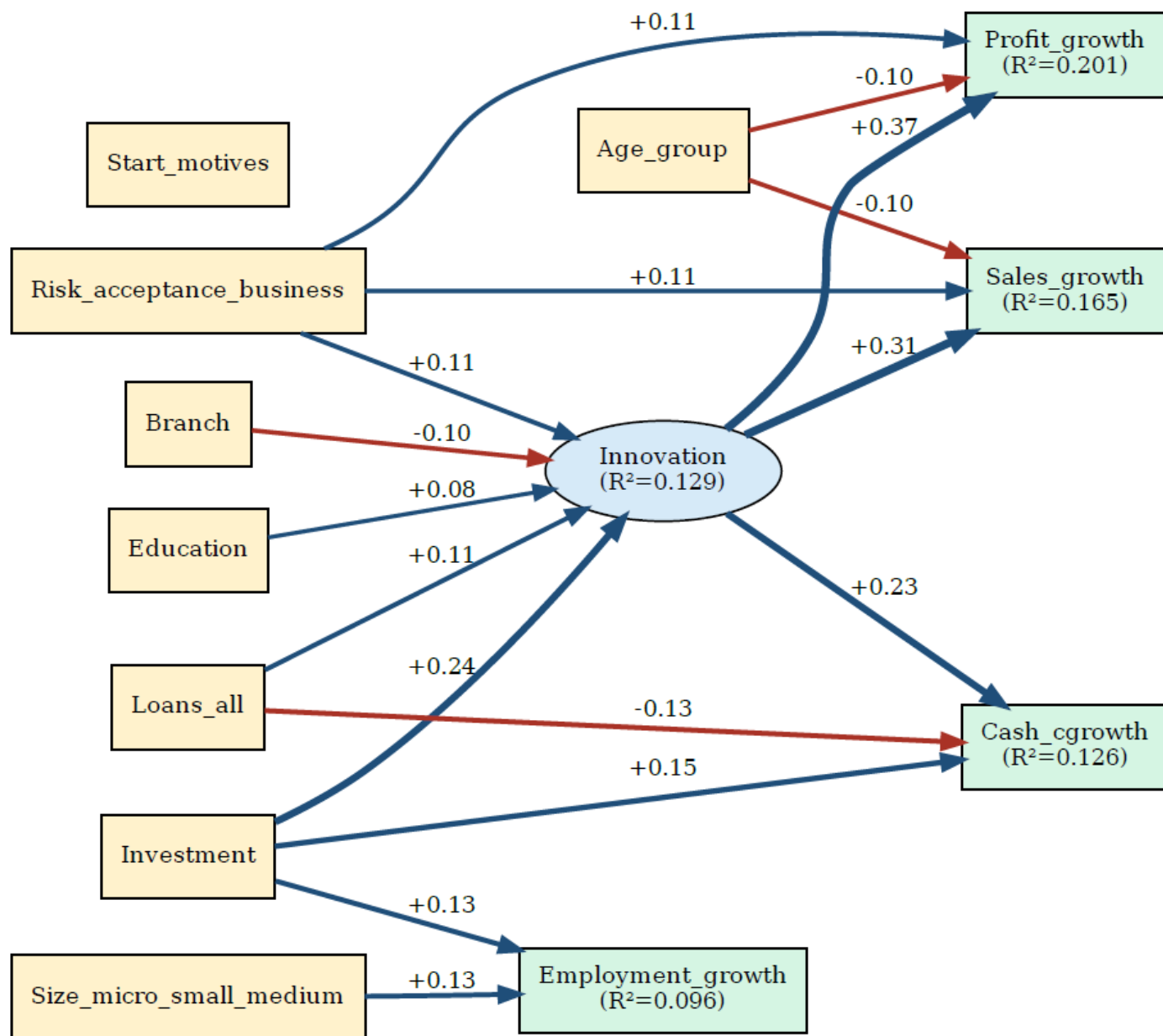
Średnia ocen wybranych aspektów dotyczących przedsiębiorczości a płeć

Wyszczególnienie	Kobiety	Mężczyźni	wartość statystyki testowej t	p-value
Widzę dla siebie możliwości podjęcia działalności gospodarczej (mam pomysł/y na własny biznes)	3,3	3,7	-2,902	0,004
Prowadzenie własnej działalności gospodarczej może dawać dużą satysfakcję	4,4	4,6	-3,060	0,002
Jestem w stanie zaakceptować ryzyko związane z działalnością gospodarczą	3,5	4,0	-4,484	<0,001
Przeciętny przedsiębiorca zapewnia swojej rodzinie lepszy standard życia (wyższy przeciętny dochód przypadający na 1 osobę) niż przeciętny pracownik etatowy	3,7	3,9	-2,637	0,009
Prowadzenie własnej firmy odbywa się kosztem życia rodzinnego	3,7	3,4	2,390	0,017
Prowadzenie własnej firmy jest związane z dużym stresem	4,4	4,1	3,042	0,003
Nie zamierzam podejmować działalności gospodarczej, bo za bardzo obawiam się niepowodzenia	2,6	2,1	3,785	<0,001

Wzrost MSP, właściciele mężczyźni (n=3297)

Wzrost MSP, właściciele kobiety (n=3297)

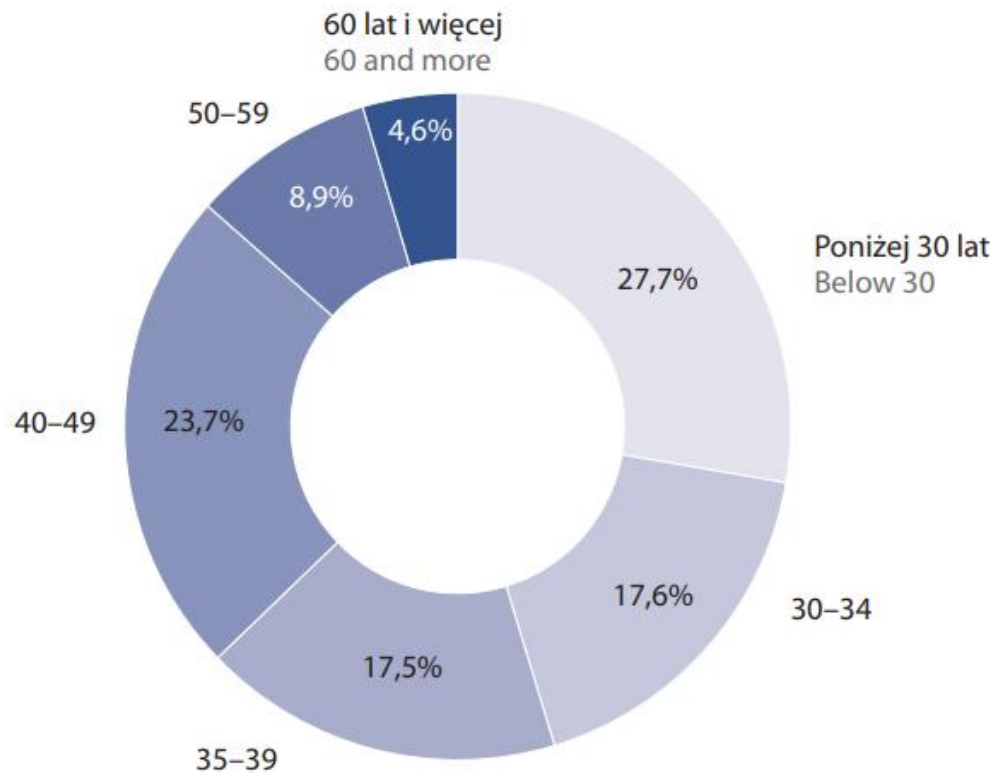

Charakterystyka przedsiębiorców - wiek

Grupa wiekowa	Aktywne podmioty	%
<20	6 574	0,3%
20-29	259 949	10,0%
30-39	696 208	26,7%
40-49	737 189	28,2%
50-59	472 296	18,1%
60-69	320 599	12,3%
70-79	103 113	3,9%
≥80	14 937	0,6%
Suma	2 610 865	100,0%

Źródło: CEIDG (2023), Data wygenerowania raportu: 2023-01-03.

Struktura nowych przedsiębiorstw powstałych w 2022 r. i aktywnych do 2024 r. według wieku przedsiębiorcy

Struktura wiekowa przedsiębiorców składających wnioski do CEIDG, I-XII.2021

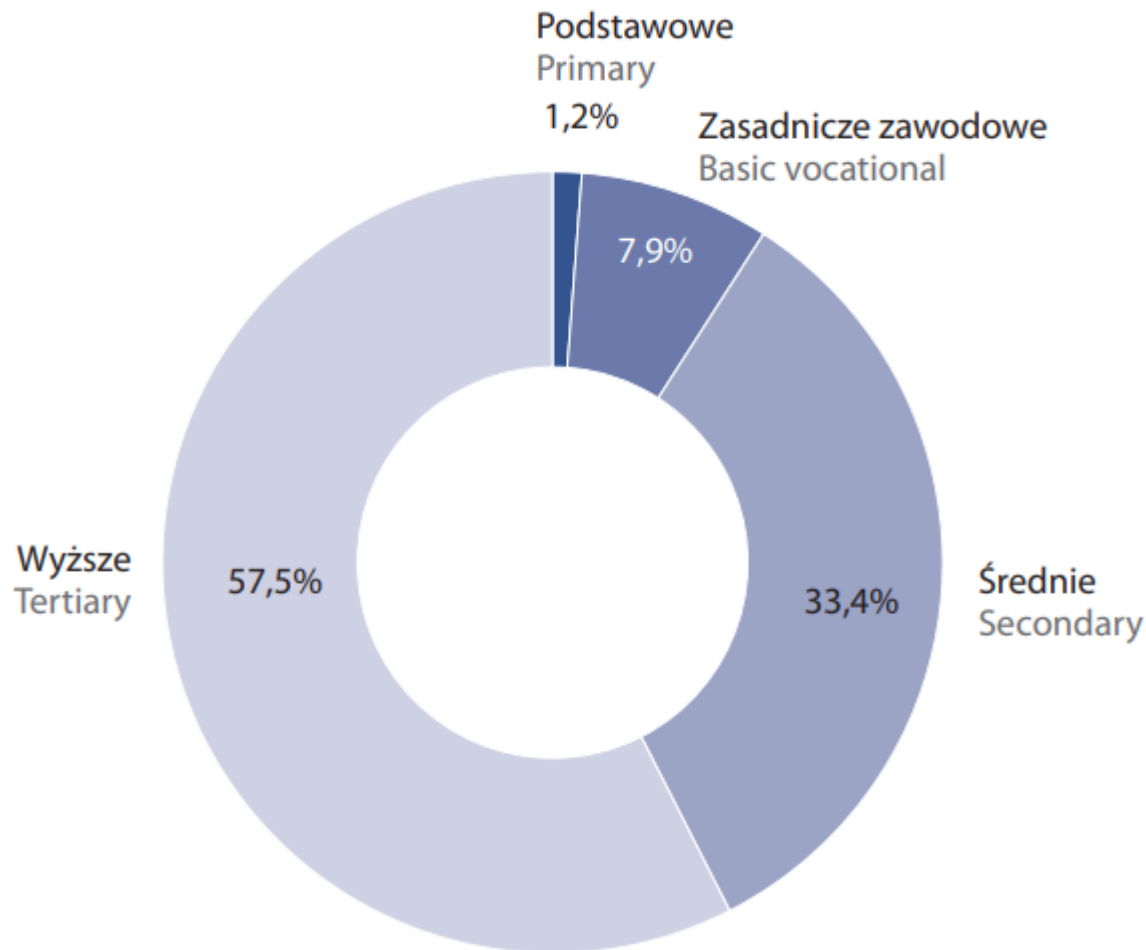
Miesiąc	<20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	≥80	Suma
styczeń	374	8 018	11 056	7 304	3 146	1 849	518	45	32 310
luty	370	7 562	10 617	7 219	3 191	2 035	694	78	31 766
marzec	400	9 618	12 809	8 844	4 019	2 533	852	105	39 180
kwiecień	470	9 874	12 574	8 685	4 191	2 599	902	118	39 413
maj	610	10 371	13 653	9 433	4 912	3 691	1 513	228	44 411
czerwiec	772	9 864	12 865	9 038	4 981	4 020	1 754	397	43 691
lipiec	800	9 249	11 432	7 335	3 579	2 485	862	171	35 913
sierpień	690	8 987	11 057	7 262	3 386	2 162	661	76	34 281
wrzesień	856	9 808	11 658	8 027	3 608	2 500	830	108	37 395
październik	826	10 150	11 299	7 232	3 249	1 980	650	79	35 465
listopad	70	895	1 307	816	336	242	82	10	3 758
Suma	6 238	94 396	120 327	81 195	38 598	26 096	9 318	1 415	377 583

Źródło: CEIDG, 2021-11-03.

Na założenie działalności gospodarczej nigdy nie jest za wcześnie oraz za późno.

Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2022 r. i aktywnych do 2024 r. według wykształcenia przedsiębiorcy

Wykształcenie przedsiębiorcy a zachowania gospodarcze

Zachowania gospodarcze	Wykształcenie przedsiębiorcy			χ^2	V	p
	Podstawowe i zawodowe	Średnie	Wyższe			
Inwestycje w ostatnim roku	36,2%	37,1%	46,1%	12,7	0,09	0,002
Plany inwestycyjne	28,3%	30,9%	36,0%	5,7	0,06	0,059
Wprowadzanie innowacji	20,3%	18,7%	25,3%	8,7	0,08	0,013
Korzystanie z kredytów	19,6%	26,6%	25,6%	3,0	0,04	0,226
Korzystanie z lokat	10,1%	18,0%	24,5%	18,6	0,11	0,000
Eksport / import	2,9%	5,9%	11,0%	16,9	0,11	0,000
Wzrost zatrudnienia	4,3%	7,3%	9,6%	18,0	0,08	0,001
Spadek zatrudnienia	4,3%	6,6%	10,8%			

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1469).

Wykształcenie przedsiębiorcy a wyniki finansowe, 2011

Wyniki finansowe	Wykształcenie przedsiębiorcy			χ^2	V	p
	Podstawowe i zawodowe	Średnie	Wyższe			
Wzrost obrotów	10,9%	14,3%	19,9%	19,1	0,08	0,001
Spadek obrotów	24,6%	23,8%	16,7%			
Wzrost zysków	8,0%	14,5%	18,6%	22,4	0,09	0,000
Spadek zysków	33,3%	26,0%	19,5%			
Problemy z płynnością	31,9%	38,3%	27,9%	16,1	0,10	0,000

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1469).

Wzrost zysków MSP, (n=3297)

Group Differences for Profit_growth (0 vs. 1)

<u>Variable</u>	<u>Mean</u> (0)	<u>Mean</u> (1)	t	p	<u>Cohen's d</u>
<u>Innovation</u>	0.233	0.474	-10.529	0.000	0.552
Investment	0.344	0.568	-9.696	0.000	0.468
<u>Education</u>	3.442	3.623	-6.672	0.000	0.290
<u>Start motives</u>	0.836	0.923	-6.438	0.000	0.244
<u>Risk acceptance business</u>	2.836	3.121	-6.090	0.000	0.306
<u>Age group</u>	2.907	2.704	4.194	0.000	-0.199
<u>Self confidence</u>	8.223	8.465	-3.105	0.002	0.140
<u>Gender</u>	0.598	0.662	-2.858	0.004	0.131
Export	0.067	0.105	-2.714	0.007	0.146
<u>Loans all</u>	0.254	0.311	-2.637	0.009	0.129
<u>Risk acceptance finance</u>	2.673	2.798	-2.614	0.009	0.133
<u>Size micro small medium</u>	1.606	1.693	-2.433	0.015	0.114

t (statystyka t-testu) - im większa wartość bezwzględna t , tym większe prawdopodobieństwo, że różnica między grupami nie jest dziełem przypadku;

p (poziom istotności) - $p < 0.05 \rightarrow$ wynik istotny statystycznie;

Cohen's d (wielkość efektu) - miara siły efektu – pokazuje, jak duża jest różnica między dwiema grupami;

0.2 $\rightarrow$ mały efekt, 0.5 $\rightarrow$ średni efekt, 0.8 $\rightarrow$ duży efekt.

Główna rola przedsiębiorcy w biznesie

Określenie najlepiej pasujące do respondenta jako przedsiębiorcy	Ogółem MSP	Firmy mikro n=600		Firmy małe n=300		Firmy średnie n=200	
		liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.
organizator	37,6%	222	37,0%	146	48,7%	93	46,5%
sprzedawca	24,5%	151	25,2%	41	13,7%	17	8,5%
rzemieślnik	16,8%	102	17,0%	40	13,3%	22	11,0%
innowator	12,5%	73	12,2%	51	17,0%	47	23,5%
odkrywca okazji / inwestor	8,0%	48	8,0%	20	6,7%	21	10,5%
OGÓŁEM	100%	600	100%	300	100%	200	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1100).

Rola przedsiębiorcy w biznesie a zachowania gospodarcze, 2014

Zachowania gospodarcze	Rola przedsiębiorcy				
	Odkrywca okazji (n=89)	Innowator (n=171)	Organizator (n=461)	Sprzedawca (n=209)	Rzemieślnik (n=164)
Inwestycje w ostatnim roku	38,2%	44,4%	40,3%	34,9%	38,4%
Plany inwestycyjne	34,8%	36,3%	29,5%	32,1%	26,2%
Wprowadzanie innowacji	31,5%	32,7%	26,5%	25,8%	19,5%
Korzystanie z kredytów	27,0%	29,2%	24,9%	18,7%	22,6%
Korzystanie z lokat	30,3%	22,8%	20,2%	21,5%	22,6%
Eksport / import	14,6%	11,7%	9,5%	2,4%	6,1%
Wzrost zatrudnienia	7,9%	11,1%	8,9%	6,7%	3,7%
Spadek zatrudnienia	4,5%	11,7%	7,8%	4,8%	7,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1100).

Rola przedsiębiorcy w biznesie a wyniki finansowe, 2014

Wyniki finansowe	Rola przedsiębiorcy				
	Odkrywca okazji (n=89)	Innowator (n=171)	Organizator (n=461)	Sprzedawca (n=209)	Rzemieślnik (n=164)
Wzrost obrotów	32,6%	28,7%	21,9%	20,6%	15,9%
Spadek obrotów	23,6%	18,7%	22,1%	32,5%	29,9%
Wzrost zysków	32,6%	28,7%	20,4%	18,2%	14,6%
Spadek zysków	19,1%	21,6%	25,2%	31,6%	36,0%
Dobra lub bardzo dobra sytuacja finansowa	48,3%	45,6%	40,1%	27,3%	27,4%
Zła lub bardzo zła sytuacja finansowa	7,9%	7,6%	8,7%	10,5%	12,2%
Problemy z płynnością	15,7%	28,7%	24,3%	35,4%	34,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1469).

Charakterystyka psychograficzna przedsiębiorców

Cechy właściciela / osoby zarządzającej	Ogółem MSP	Firmy mikro n=612	Firmy małe n=318	Firmy średnie n=164
energia / chęć działania	8,76	8,76	8,86	8,81
motywacja osiągnięć	8,73	8,73	8,83	8,87
łatwość nawiązywania kontaktów / relacji z klientami / pośrednikami	8,71	8,70	8,88	8,70
optymizm	8,57	8,57	8,73	8,59
pewność siebie	8,43	8,42	8,78	8,69
poczucie kontroli nad biznesem	8,35	8,34	8,64	8,55
orientacja na wzrost / rozwój firmy	8,33	8,32	8,66	8,61
innowacyjność / kreatywność	8,31	8,30	8,53	8,66
spokój, opanowanie	8,20	8,19	8,40	8,48

Natężenie cech psychograficznych było oceniane w skali 10-stopniowej, gdzie 10-oznacza bardzo silne natężenie danej cechy, a 1- bardzo słabe natężenie danej cechy.

Charakterystyka psychograficzna przedsiębiorców

Cechy osobowości	Studenci bez intencji przedsiębiorczych	Studenci wykazujący intencje przedsiębiorcze	Przedsiębiorcy
motywacja osiągnięć	7,44	7,83	8,73
łatwość nawiązywania kontaktów	7,00	7,25	8,71
optymizm	6,39	6,86	8,57
pewność siebie	6,26	7,08	8,43
poczucie kontroli nad swoim życiem / biznesem	6,83	7,45	8,35
orientacja na wzrost / rozwój	7,24	7,89	8,33
innowacyjność / kreatywność	6,26	7,08	8,31

Natężenie cech psychograficznych było oceniane w skali 10-stopniowej, gdzie 10-oznacza bardzo silne natężenie danej cechy, a 1- bardzo słabe natężenie danej cechy.

Charakterystyka psychograficzna przedsiębiorców

Cechy osobowości	Studenci bez intencji przedsiębiorczych	Studenci wykazujący intencje przedsiębiorcze	Przedsiębiorcy
Chęć do pracy – energia, poziom motywacji, wytrwałość, rzetelność, zdolność wykonywania zadań	7,92	7,85	8,50
Otwartość na doświadczenia – podatność na nowe pomysły i doświadczenia	7,19	7,95	8,22
Akceptowalność – chęć i zdolność do współpracy z innymi i unikania konfliktów, zaufanie	7,44	7,65	8,00
Ekstrawersja – towarzyskość, chęć przebywania w grupie, potrzeba aktywności, pozytywna energia	6,78	6,74	7,87
Neurotyczność – brak odporności na stres, gniew, nerwowość, lęk, depresja	5,00	4,28	4,48

Natężenie cech psychograficznych było oceniane w skali 10-stopniowej, gdzie 10-oznacza bardzo silne natężenie danej cechy, a 1- bardzo słabe natężenie danej cechy.

Charakterystyka psychograficzna przedsiębiorców*

Opinia dotycząca właściciela / osoby zarządzającej	zdec. nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdec. tak
<i>Potrafię zarządzać finansami lepiej, niż inni przedsiębiorcy.</i>	1,0%	8,9%	42,5%	41,9%	5,8%
<i>Mam pełną kontrolę nad rozwojem mojej firmy, tylko ode mnie zależy, jakie wyniki firma osiągnie w kolejnym roku.</i>	1,3%	8,6%	28,8%	47,7%	13,7%
<i>Mam na tyle duże doświadczenie w branży, że jestem w stanie przewidzieć, co się będzie działo w ciągu następnego roku.</i>	0,3%	6,9%	28,6%	54,9%	9,3%
<i>W relacjach z bankami zdarzyło mi się odczuwać negatywne emocje (np. złość, rozczarowanie w związku z niekorzystnymi lub nieprzewidzianymi decyzjami banku).</i>	5,9%	25,7%	32,0%	32,9%	3,5%

*rozkład odpowiedzi w firmach mikro (n=709)

Wcześniejsze doświadczenie biznesowe przedsiębiorców

Posiadanie doświadczenia biznesowego przed uruchomieniem obecnej działalności	Ogółem MSP	Firmy mikro n=600		Firmy małe n=300		Firmy średnie n=200	
		liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.
nie	49,5%	298	49,7%	148	49,3%	72	36,0%
tak	50,5%	302	50,3%	152	50,7%	128	64,0%
OGÓŁEM	100%	600	100%	300	100%	200	100%

Rodzaj wcześniejszego doświadczenia biznesowego	Ogółem MSP	Firmy mikro n=302		Firmy małe n=152		Firmy średnie n=128	
		liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.
pracowałem w innej firmie z tej branży, co pozwoliło mi zebrać doświadczenia	59,3%	179	59,3%	91	59,9%	75	58,6%
prowadziłem inną własną firmę	26,1%	79	26,2%	37	24,3%	33	25,8%
pomagałem w biznesie rodzinnym	19,4%	58	19,2%	36	23,7%	26	20,3%
inne doświadczenia	1,7%	5	1,7%	4	2,6%	5	3,9%

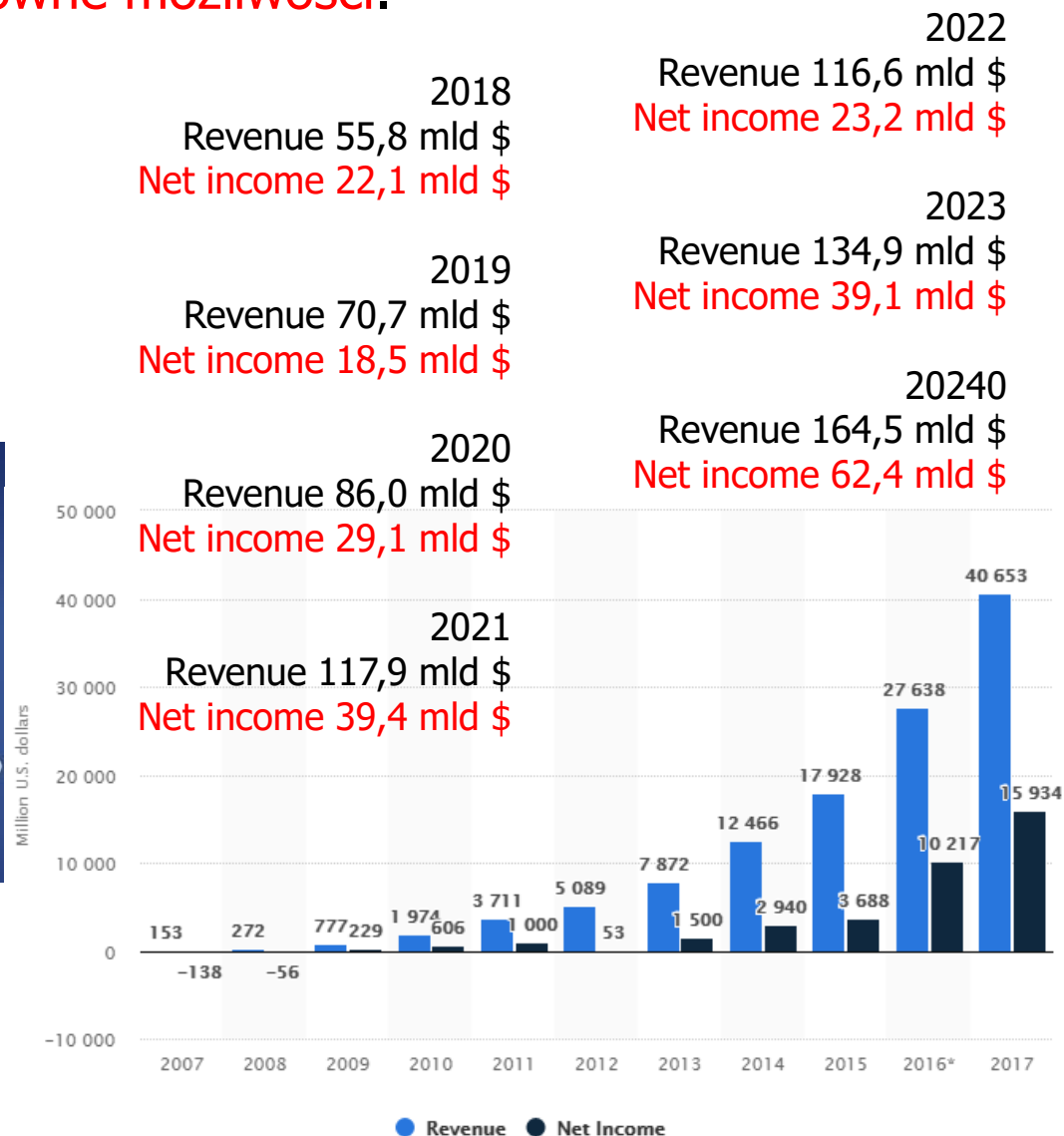
Przedsiębiorca

Przedsiębiorca - jest to osoba, zajmująca się działalnością gospodarczą, która odkrywa potencjalnie zyskowe możliwości.

Kamerschen, Mc Kenzie, Nardinelli 1991

Mark Zuckerberg
net worth 51,2 mld USD (2022)

Motywy decydujące o utworzeniu własnej firmy

Motywy decydujące o utworzeniu własnej firmy	Ogółem MSP	Firmy mikro n=600		Firmy małe n=300		Firmy średnie n=200	
		liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.	liczba odp.	% odp.
potrzeba niezależności	41,8%	251	41,8%	127	42,3%	80	40,0%
ureczywistnienie własnych idei / pomysłu na biznes	19,7%	117	19,5%	70	23,3%	51	25,5%
możliwość zarobienia większych pieniędzy niż na etacie	13,7%	82	13,7%	42	14,0%	21	10,5%
brak pracy lub ryzyko jej utraty	12,2%	75	12,5%	20	6,7%	15	7,5%
wykorzystanie okazji rynkowej	12,2%	73	12,2%	36	12,0%	30	15,0%
inne	0,4%	2	0,3%	5	1,7%	3	1,5%
OGÓŁEM	100%	600	100%	300	100%	200	100%

Najbogatsi przedsiębiorcy na świecie

Lp.	Imię i nazwisko	Majątek netto (w mld USD),2023	Majątek netto (w mld USD),2025	Źródło bogactwa	Kraj
1	Elon Musk	249	489	Tesla, SpaceX	USA
2	Bernard Arnault z rodziną	209	158	LVMH	Francja
3	Jeff Bezos	161	235	Amazon	USA
4	Larry Ellison	152	348	Oracle	USA
5	Warren Buffett	121	149	Berkshire Hathaway	USA
6	Larry Page	115	203	Google	USA

Źródło: Forbes (2023, 2025).

Markus "Notch" Persson

Net worth 1,3 mld USD (2022)

Mojang AB

Marcin Iwiński i Michał Kiciński z CD Projekt

Iwiński Marcin 12,88%

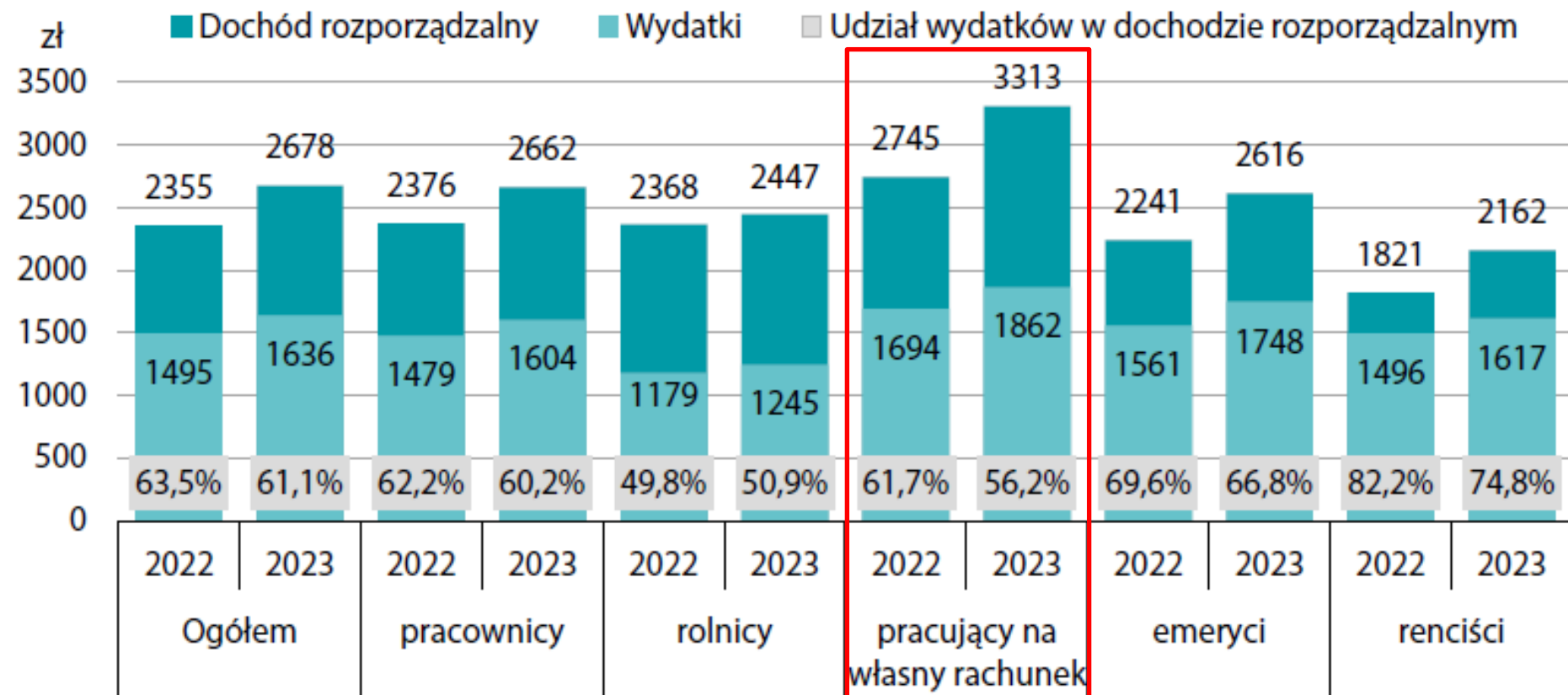

Kiciński Michał 9,99%

Kapitalizacja giełdowa CD Project **27,0 mld zł** [2.10.2025].

Dochody dyspozycyjne i wydatki gospodarstw domowych na 1 osobę w Polsce, 2022-2023

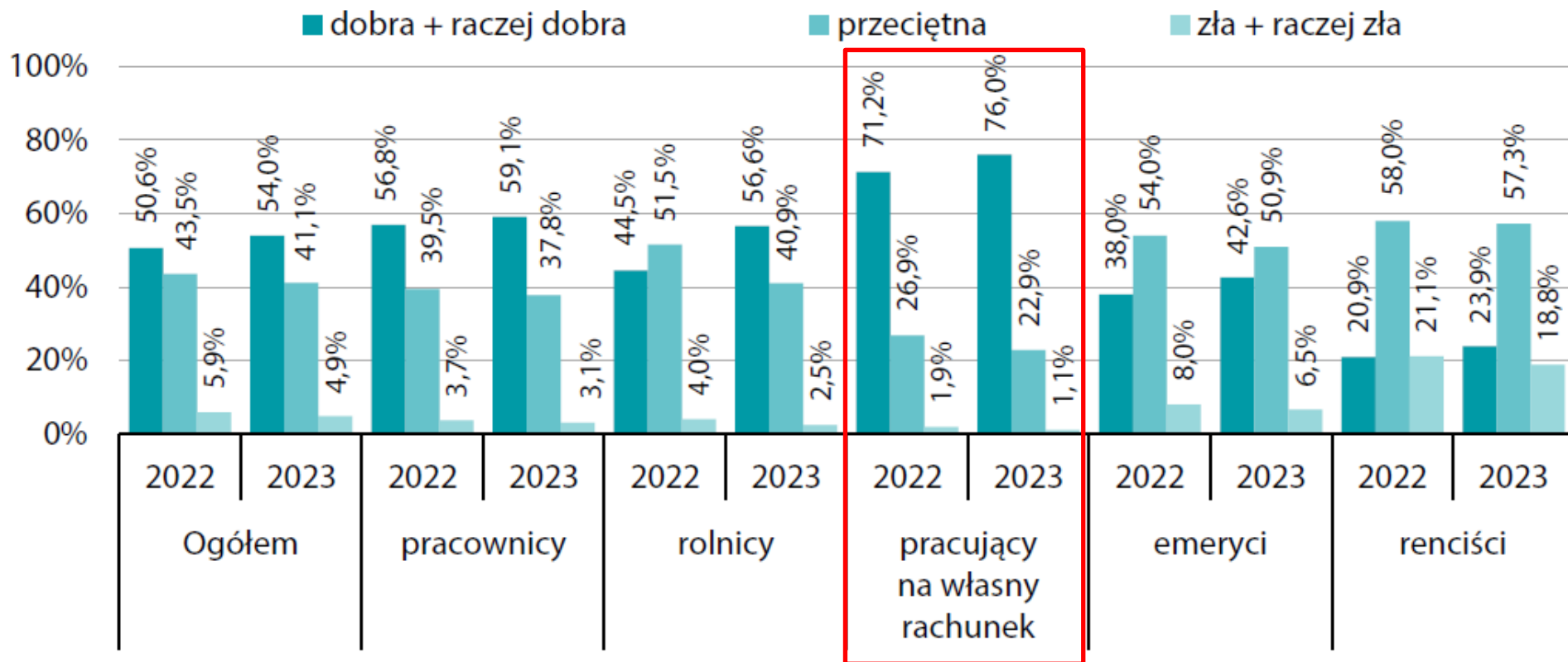

Źródło: GUS, Budżety gospodarstw domowych w 2023 r.

Dochód rozporządzalny (na 1 osobę) jest wyższy o 24% niż pracownika etatowego.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2023 r.

Majątek brutto, majątek netto i zadłużenie gospodarstw domowych w Polsce (2016)

Status osoby referencyjnej	Majątek brutto		Majątek netto		Zadłużenie		
	Mediana (tys. zł)	Średnia (tys. zł)	Mediana (tys. zł)	Średnia (tys. zł)	% GD	Mediana (tys. zł)	Średnia (tys. zł)
Pracujący	293	410	256	370	53	16	74
Samozatrudniony	718	1123	672	1074	48	27	103
Emerytowany	234	314	225	300	24	3	14
Inny niepracujący	217	312	183	274	30	4	43

Źródło: NBP (2017), Zasobność gospodarstw domowych w Polsce.

Assets and income, by size of business, USA 2022

(Thousands of dollars)

	Business owners			All others
	Nonemployer	Two to five employees	More than five employees	
Share of businesses	52.2%	25.4%	22.4%	n.a.
Business assets (mean)	142.7	959.4	3,834.7	n.a.
Business assets (median)	0.0	141.0	400.0	n.a.
Net worth (mean)	1,069.0	1,557.4	4,068.2	566.1
Net worth (median)	194.0	575.9	1,250.7	155.7
Usual income (mean)	143.1	216.9	542.8	101.4
Usual income (median)	84.8	135.2	237.2	67.0
Actual income (mean)	173.2	232.2	613.3	105.5
Actual income (median)	73.5	135.1	216.9	64.9

Źródło: FED (2023), Changes in U.S. Family Finances from 2019 to 2022.

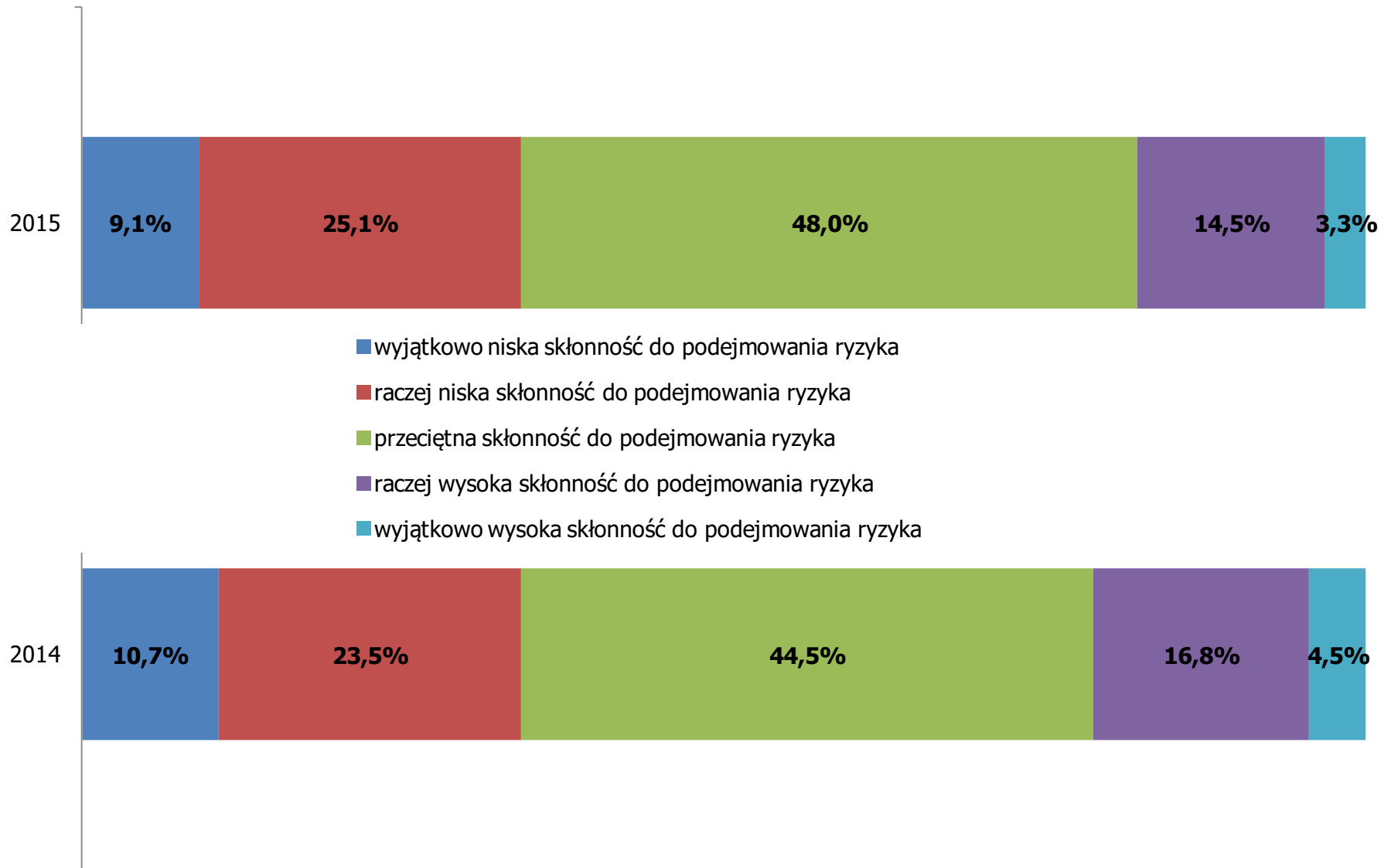
Przedsiębiorca a ryzyko

Ryzyko (*risk*) – można zdefiniować jako **prawdopodobieństwo, że podmiot gospodarczy poniesie straty** w następstwie podjęcia danej decyzji ekonomicznej [Encyklopedia Zarządzania].

Przedsiębiorca - **posiada zdolność do ponoszenia ryzyka i umiejętność działania w warunkach niepewności, nie jest natomiast ryzykantem, potrafi kalkulować i wybierać te przedsięwzięcia, przy których ponoszone ryzyko jest współmierne do przewidywanych korzyści.**

Zysk przedsiębiorcy jest więc wynagrodzeniem za ponoszone ryzyko i zmaganie się z niepewnością [F. Knight].

Skłonność do ryzyka - sprawy biznesowe

Źródło: QUALIFACT, Finanse MSP 2015.

Nastawienie do ryzyka w sprawach biznesowych a zachowania gospodarcze

Zachowania gospodarcze	Nastawienie do ryzyka - poziom			χ^2	V	p
	Niski	Średni	Wysoki			
Inwestycje w ostatnim roku	34,3%	43,7%	47,0%	14,6	0,10	0,001
Plany inwestycyjne	28,2%	33,9%	39,0%	9,7	0,08	0,008
Wprowadzanie innowacji	15,3%	23,0%	30,3%	23,8	0,13	0,000
Korzystanie z kredytów	19,6%	27,4%	29,3%	11,7	0,09	0,003
Eksport / import	3,8%	10,2%	9,7%	15,9	0,10	0,000

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1469).

Nastawienie do ryzyka w sprawach biznesowych a wyniki finansowe

Wyniki finansowe	Nastawienie do ryzyka - poziom			χ^2	V	p
	Niski	Średni	Wysoki			
Wzrost obrotów	14,2%	15,8%	23,0%	12,3	0,06	0,015
Spadek obrotów	19,4%	21,8%	18,0%			
Wzrost zysków	13,1%	15,0%	22,3%	16,1	0,08	0,003
Spadek zysków	24,4%	25,2%	17,7%			
Problemy z płynnością	32,3%	32,8%	32,0%	0,1	0,01	0,966

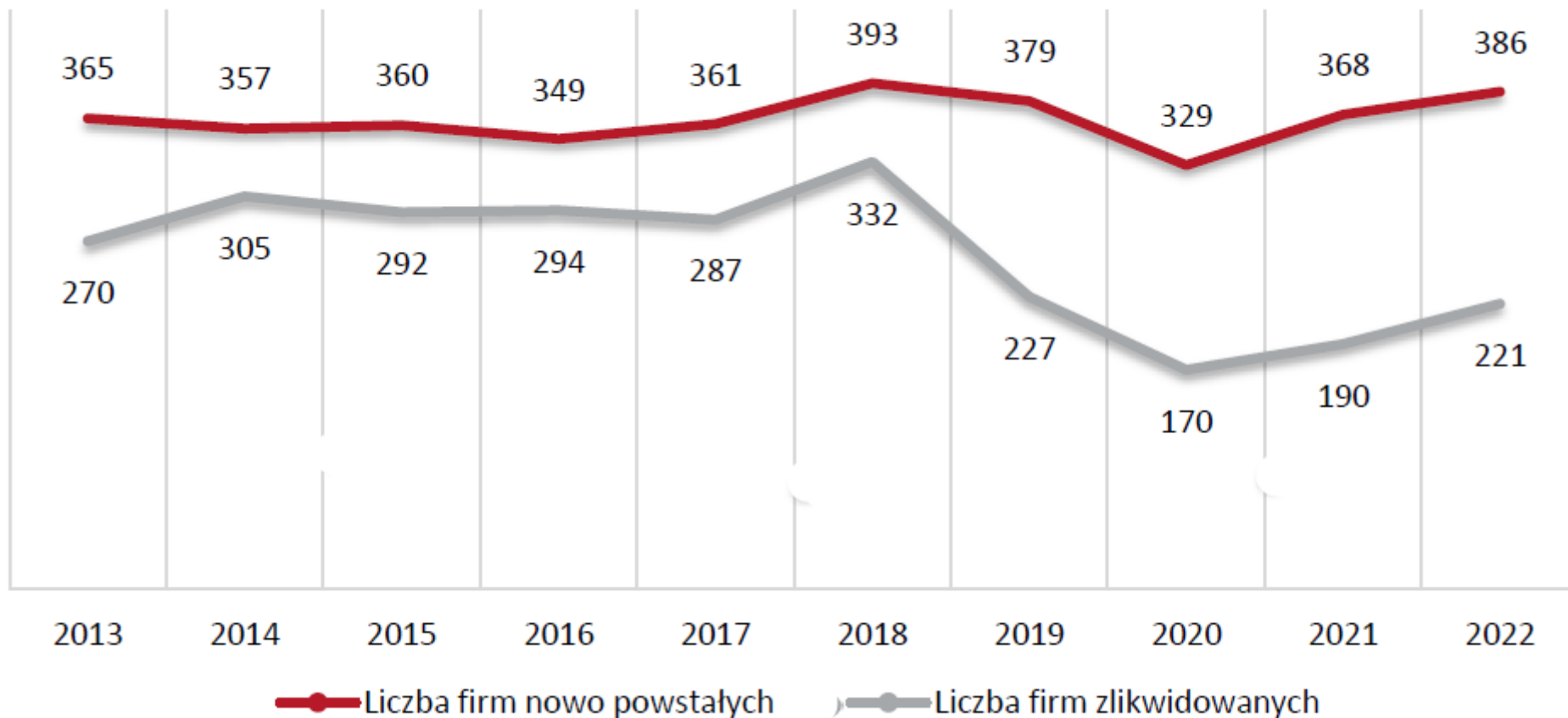
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych (n=1469).

Skłonność do akceptacji ryzyka finansowego

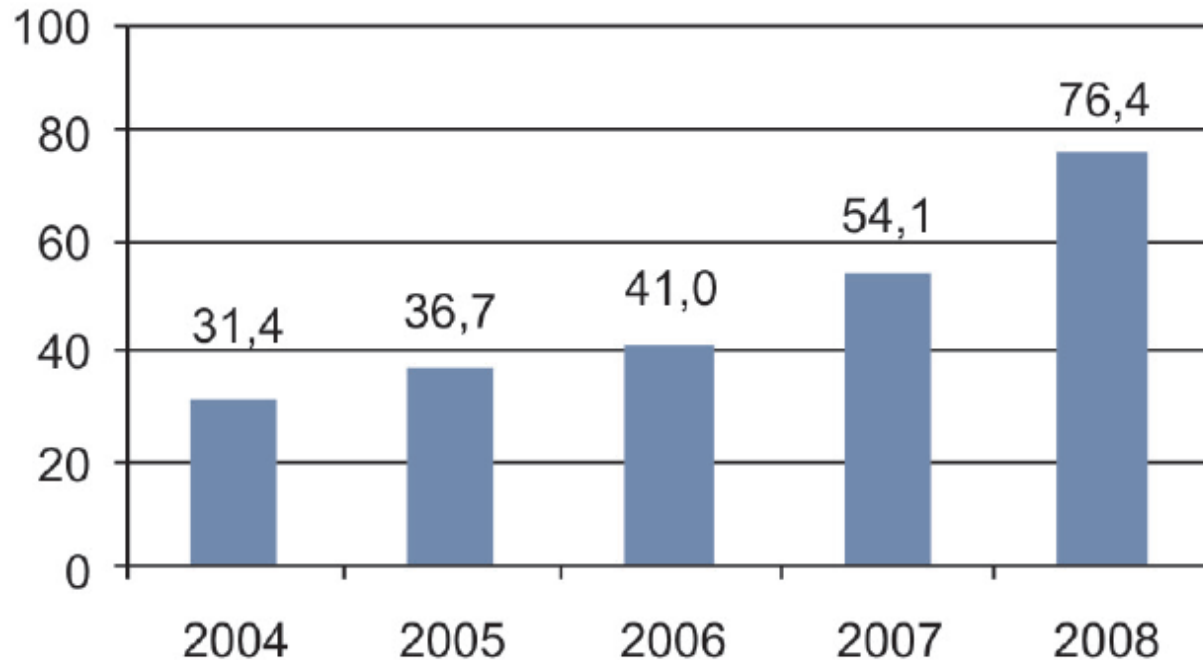
Skłonność do akceptacji ryzyka finansowego	Studenci bez intencji przedsiębiorczych	Studenci wykazujący intencje przedsiębiorcze
wyjątkowo wysoka skłonność do podejmowania ryzyka	1%	1%
raczej wysoka skłonność do podejmowania ryzyka	13%	27%
przeciętna skłonność do podejmowania ryzyka	36%	47%
raczej niska skłonność do podejmowania ryzyka	38%	24%
wyjątkowo niska skłonność do podejmowania ryzyka	12%	1%
OGÓŁEM	100%	100%

Źródło: UG (2021).

Liczba przedsiębiorstw nowo powstałych i zlikwidowanych w Polsce (w tys.)

Wskaźnik przeżycia do 2009 r. przedsiębiorstw powstałych w latach 2004–2008 (w %)

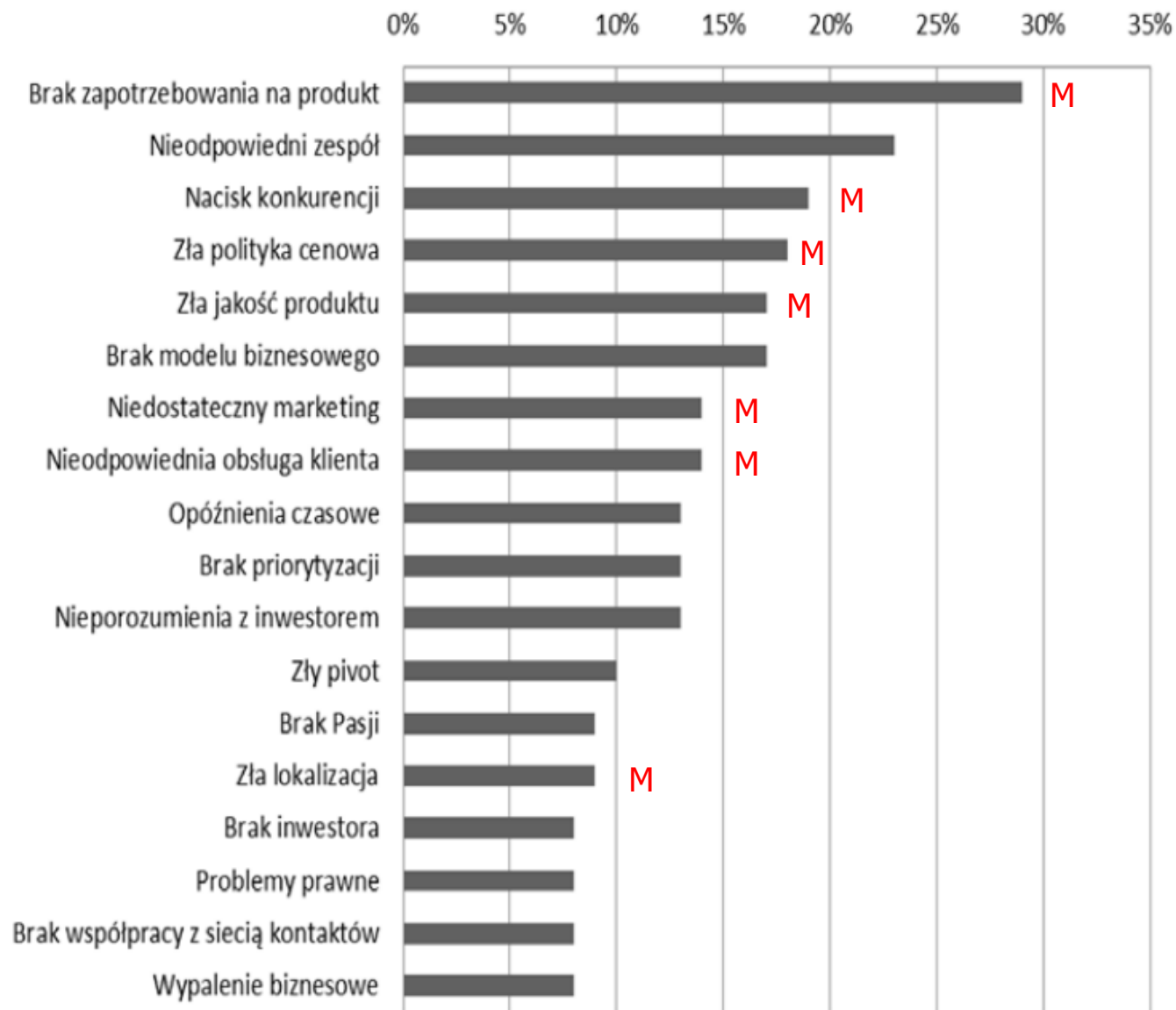
Źródło: PARP, 2010.

Ze zbiorowości 299 714 przedsiębiorstw powstałych w 2022 roku do 2023 roku pozostało aktywnych 200 856 podmiotów, tj. **67,0%**.

Ze zbiorowości przedsiębiorstw zarejestrowanych w 2021 roku do 2023 roku aktywnych pozostało 130 178 przedsiębiorstw, a wskaźnik przeżycia drugiego roku wyniósł **89,0%**.

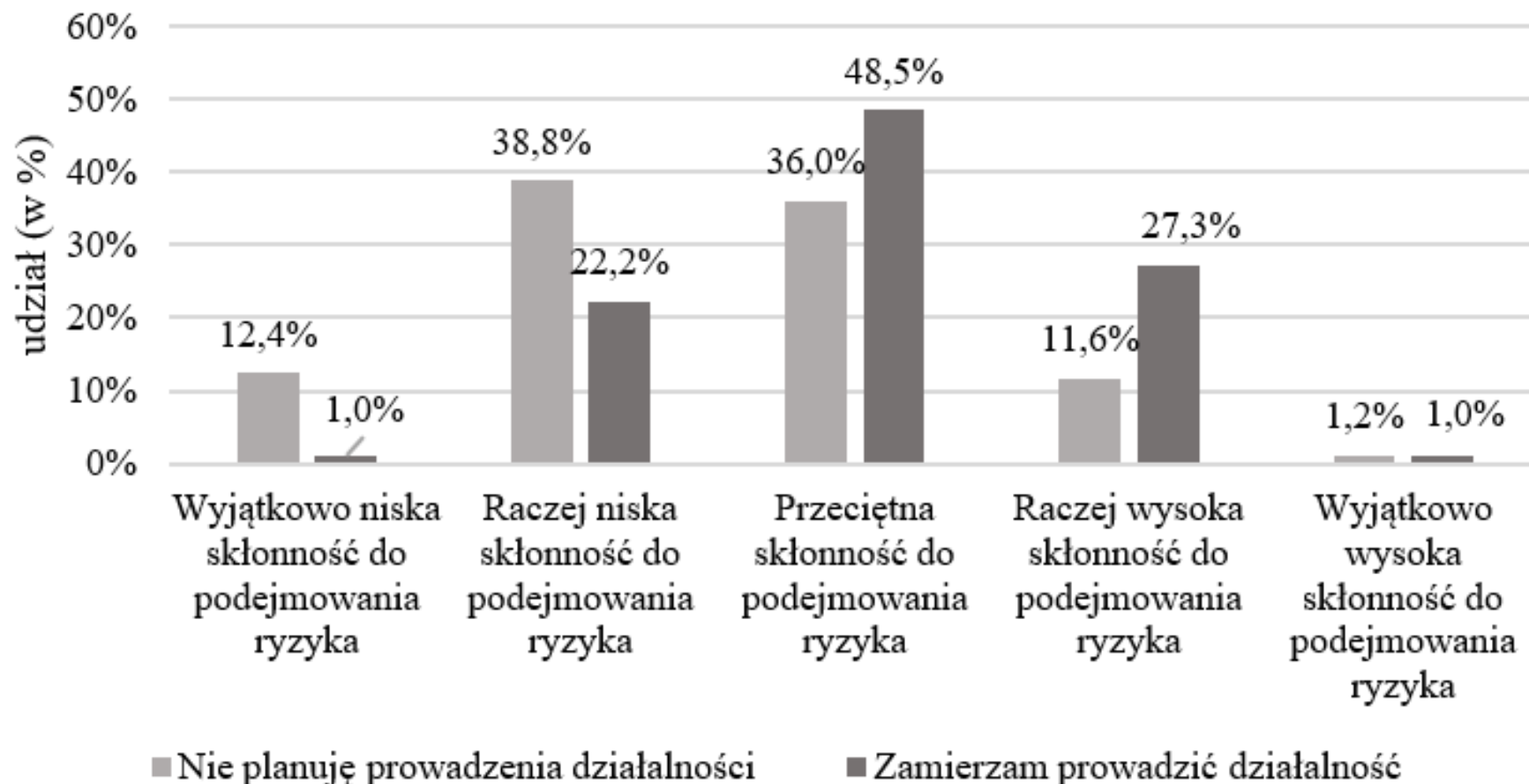
Źródło: GUS, 2024.

Główne powody upadku start-upów

Źródło: Sobczak, 2015.

Skłonność do ryzyka finansowego a intencje przedsiębiorcze

Przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość - zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej; dotyczy to zarówno zakładania małych, rodzinnych firm, jak również przedsiębiorstw średnich.

D. Łochnicka

Przedsiębiorczość - polowanie na okazje wszędzie tam, gdzie lokalna nierównowaga na rynku może przynieść zysk nadzwyczajny; zdolność do przewidywania i skłonność do podejmowania ryzyka.

R. Cantillon (1775)

Przedsiębiorczość - proces organizowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz podejmowania związanego z nią ryzyka.

R.W. Griffin

Przedsiębiorczość - umiejętność wykorzystywania pomysłów i zasobów niedostrzegalnych dla innych, co daje szansę przekształcenia nowych inicjatyw w realną, opłacalną działalność gospodarczą.

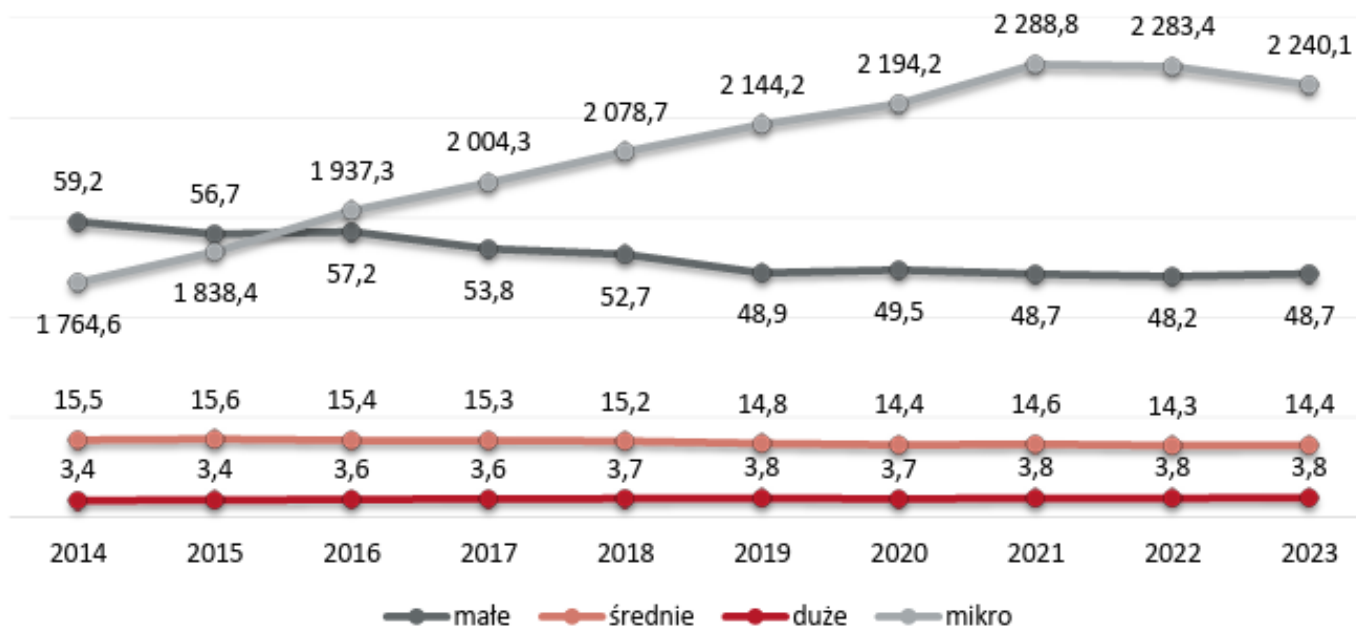
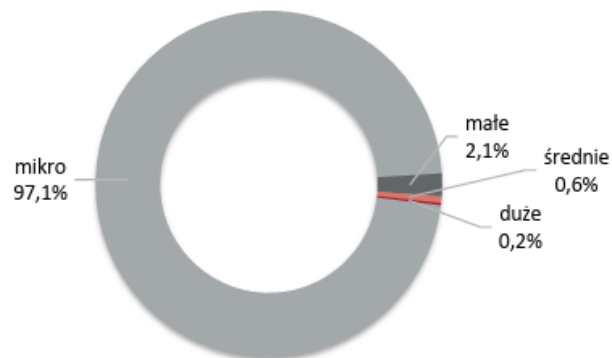
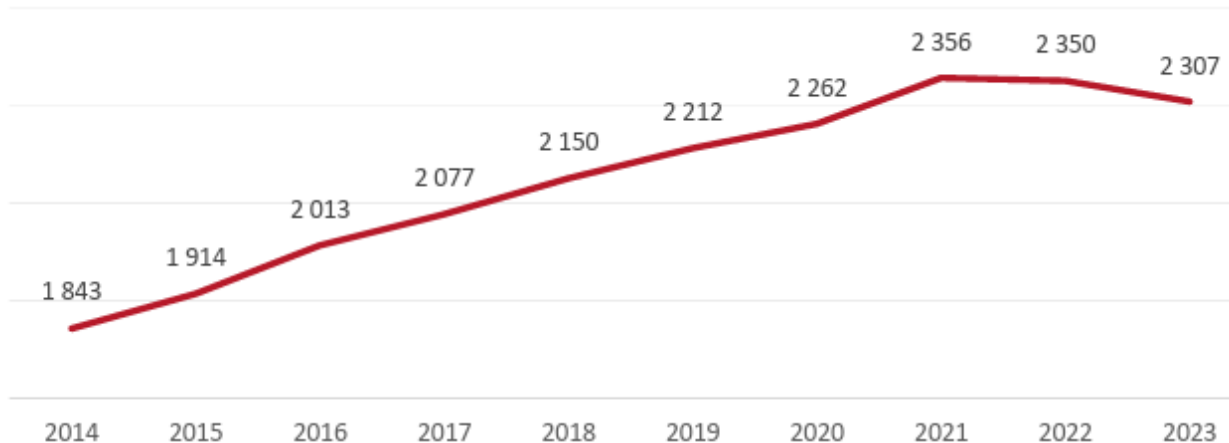
J. Maciejka

Liczba podmiotów gospodarczych, REGON 31.08.2025

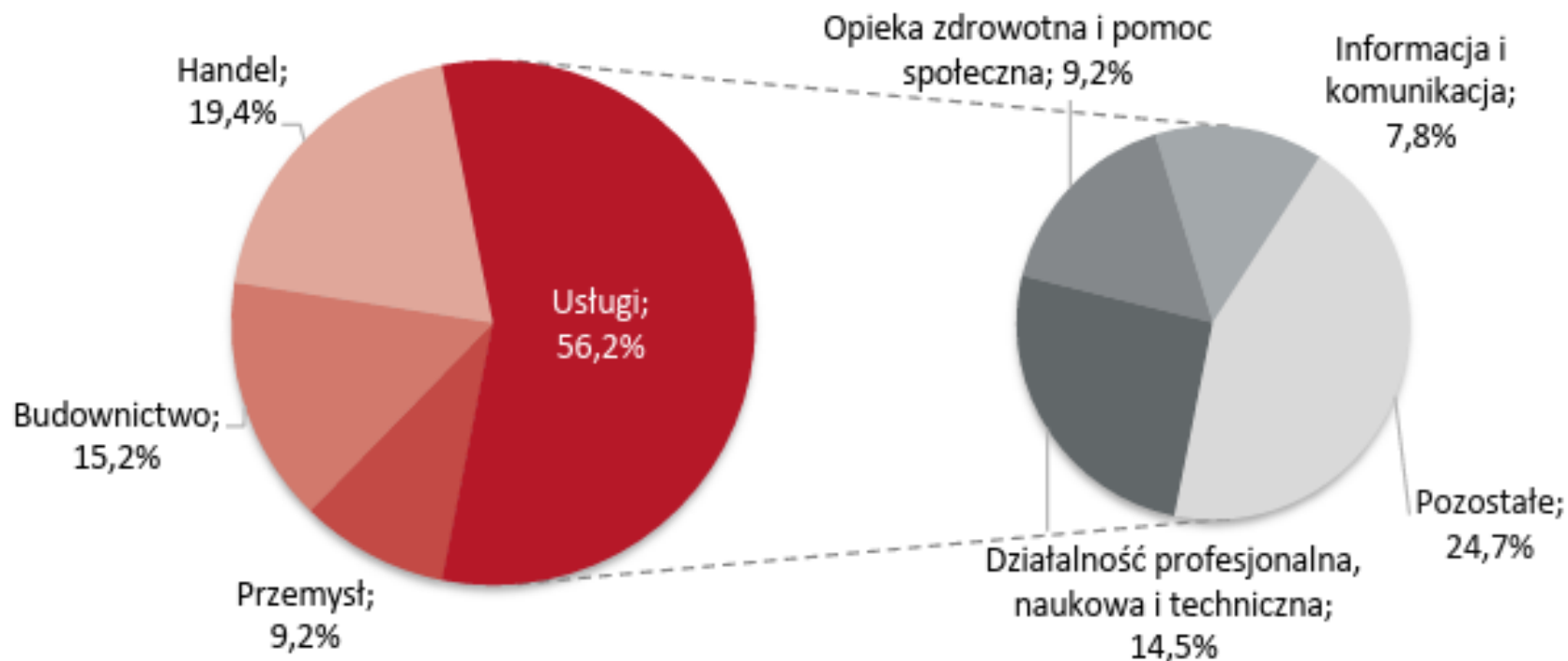
Grupa	Liczba	%
0-9	5238760	97,1%
10-49	128023	2,4%
50-249	26531	0,5%
250-999	3417	0,1%
1000 i więcej	745	0,0%
RAZEM	5397476	100,0%

Źródło: GUS 2025.

Liczba przedsiębiorstw aktywnych w Polsce (w tys.)

Struktura MSP wg podstawowego obszaru działalności

Udział w tworzeniu PKB różnych grup przedsiębiorstw

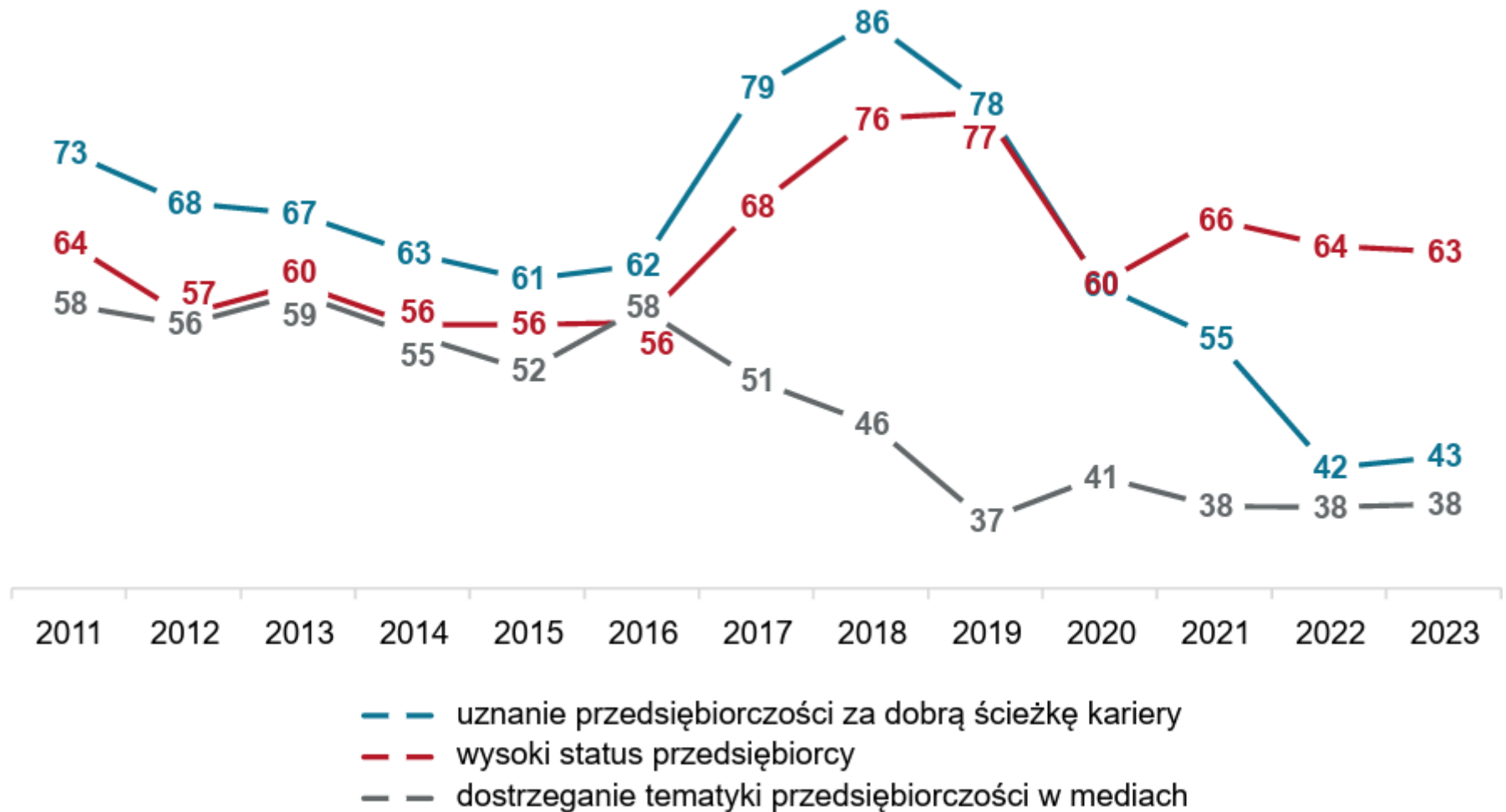
Rok	PKB (mln zł)	Firmy ogółem	MSP razem	Mikro	Małe	Średnie	Duże	Inne podmioty	Cła i podatki ³⁹ w relacji do PKB
2013	1 656 895	73,8%	50,3%	30,9%	8,9%	10,6%	23,5%	15,0%	11,2%
2014	1 720 430	73,3%	49,9%	30,1%	8,9%	10,9%	23,4%	15,3%	11,3%
2015	1 800 243	74,0%	49,9%	30,5%	8,1%	11,3%	24,1%	14,3%	11,7%
2016	1 863 487	73,3%	49,6%	30,1%	8,5%	11,0%	23,7%	15,0%	11,7%
2017	1 989 835	72,5%	49,1%	30,2%	8,2%	10,7%	23,4%	14,9%	12,6%
2018	2 126 506	72,5%	49,0%	28,9%	9,1%	11,1%	23,5%	14,5%	13,0%
2019	2 288 492	73,0%	50,1%	30,8%	8,9%	10,4%	22,9%	14,2%	12,8%
2020	2 337 672	72,2%	44,0%	29,7%	9,2%	5,1%	28,2%	18,0%	9,8%
2021	2 631 302	71,8%	48,1%	28,9%	8,7%	10,6%	23,6%	14,6%	13,6%
2022	3 074 798	74,1%	46,6%	27,9%	8,3%	10,4%	27,5%	13,4%	12,5%

Udział w tworzeniu PKB różnych grup przedsiębiorstw

Liczba pracujących w przedsiębiorstwach	11 564 784 (100%)	163 028 749 (100%)
mikro	4 292 360 (37,1%)	49 849 600 (30,6%)
małe	1 823 842 (15,8%)	30 266 288 (18,6%)
średnie	1 605 549 (13,9%)	24 474 412 (15,0%)
duże	3 843 033 (33,2%)	58 438 449 (35,8%)
Liczba pracujących na 1 firmę <i>(dane za 2023 r.)</i>	4	5

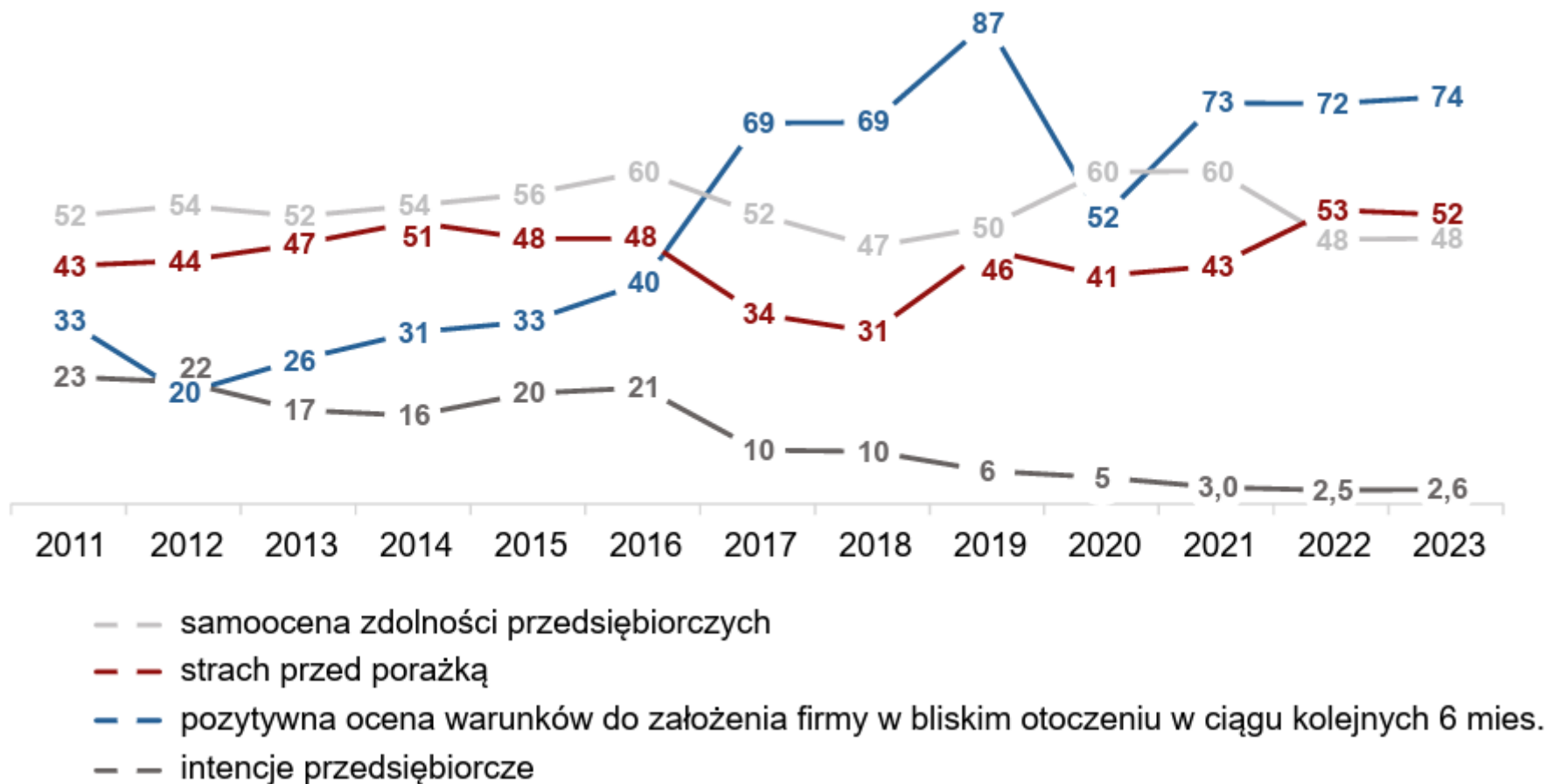
Zatrudnieni	7,1 mln – liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach (spadek o 6,07 tys. r/r) 55,0% – udział sektora MSP w strukturze przeciętnego zatrudnienia (spadek o 0,5 p.p. r/r) 3,1 – przeciętna liczba zatrudnionych na 1 podmiot (3,0 w 2022 r.)
-------------	---

Percepcja przedsiębiorczości w polskim społeczeństwie w latach 2011–2023 (% osób w wieku 18–64 l.)

Źródło: Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2023, cyt. za PARP 2024.

Postawy przedsiębiorcze w Polsce w latach 2011–2023 (% osób w wieku 18–64 l.)

Źródło: Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2023, cyt. za PARP 2024.